

Rapport 2019:16

ptu politikernas
trygghetsundersökning

Politikernas trygghets- undersökning 2019

Teknisk rapport

brå

 Sveriges officiella statistik

Gäller statistik från 2019

Politikernas trygghetsundersökning 2019

Teknisk rapport

Rapport 2019:16

Brå – kunskapscentrum för rättsväsendet

Myndigheten Brå verkar för att brottsligheten minskar och tryggheten ökar i samhället. Det gör vi genom att ta fram fakta och sprida kunskap om brottslighet, brottsbekämpning och brottsförebyggande arbete, till i första hand regeringen och myndigheter inom rättsväsendet.

Publikationen finns som pdf på www.bra.se. På begäran kan Brå ta fram ett alternativt format. Frågor om alternativa format skickas till tillgangligt@bra.se

Vid citat eller användande av tabeller, figurer och diagram ska källan Brå anges. För att återge bilder, fotografier och illustrationer krävs upphovspersonens tillstånd.

ISSN 1100-6676
URN:NBN:SE:BRA-866

© Brottsförebyggande rådet 2019
Produktion: Odelius & CO 19-6385
Författare: Anna Gavell Frenzel
Omslag: Tove Hennix
Tryck: AJ E-print AB

Brottsförebyggande rådet, Box 1386, 111 93 Stockholm
Telefon 08-527 58 400, e-post info@bra.se, www.bra.se

Denna rapport kan beställas hos bokhandeln eller hos Norstedts Juridik
106 47 Stockholm, Telefon 08 - 598 191 90, Epostadress: kundservice@nj.se
Webbadress: www.nj.se/offentligapublikationer

Förord

Brottsförebyggande rådet (Brå) fick 2011 i uppdrag av regeringen att genomföra en återkommande undersökning om hot och våld mot förtroendevalda i Sverige. Undersökningen fick namnet Politikernas trygghetsundersökning (PTU) och genomfördes första gången 2012, vilken är att betrakta som en fullskalig pilotstudie. Därefter har undersökningen genomförts 2013, 2015 och 2017. Den fjärde jämförbara undersökningen genomfördes under 2019, med fokus på utsattheten under valåret 2018. Från och med 2019 ingår PTU i den officiella statistiken. Resultaten från tidigare mätillfällen är dock producerade utifrån samma kvalitetskrav.

Huvudrapporten kompletteras med denna rapport, som redogör för de tekniska aspekterna av Politikernas trygghetsundersökning, såsom frågeområden, undersökningens genomförande, möjliga felkällor och resultatens tillförlitlighet. Målgrupp för den tekniska rapporten är läsare med specialintresse för de metodologiska aspekterna av undersökningen.

Brå vill rikta ett stort tack till de drygt 8 000 politiker som deltagit i PTU genom att svara på frågorna i undersökningen och som därmed gjort undersökningen möjlig.

Stockholm i november 2019

Björn Borschos
Tf generaldirektör

Thomas Hvitfeldt
Enhetschef

Innehåll

Inledning	7
Undersökningens utformning	9
Population	9
Begränsningar	10
Frågeinnehåll	10
Undersökningens genomförande	16
Missiv	16
Webbenkät	16
Påminnelser	17
Postenkät	17
Svarsmetod	17
Undersökningenheter	18
Resultatens tillförlitlighet	21
Täckningsfel	21
Externt bortfall	21
Internt bortfall	24
Mätfel	24
Bearbetning	27
Tolkningsutrymme	27
Jämförbarhet	28
Jämförbarhet med tidigare PTU	28
Tillgänglighet och sekretess	29
Referenser	30
Bilageförteckning	31
Bilaga 1 Webbenkät PTU 2019	32
Bilaga 2 Postenkät PTU 2019	50
Bilaga 3 Redovisning av frågor i webbenkäten och postenkäten	66
Bilaga 4 Kvalitetsdeklaration PTU 2019	70

Inledning

Politikernas trygghetsundersökning (PTU) är en kartläggning av förtroendevaldas utsatthet för trakasserier, hot och våld, och har genomförts fem gånger. Förutom att ta reda på utsatthetens omfattning och struktur är syftet med undersökningen att undersöka behovet av insatser som kan förhindra eller begränsa utsattheten, fånga upp de händelser som inträffar och förbättra omhändertagandet av de utsatta.

Undersökningen genomfördes första gången våren 2012, och mätte då utsattheten under 2011. Resultaten från kartläggningen publicerades i rapporten *Politikernas trygghetsundersökning 2012. Förtroendevaldas utsatthet och oro för hot, våld och trakasserier* (Brå 2012). Under våren 2013 genomfördes den andra kartläggningen, som då mätte utsattheten under 2012. Resultaten publicerades i *Politikernas trygghetsundersökning 2013. Utsatthet och oro för trakasserier, hot och våld* (Brå 2014). Utsattheten under 2014, som var ett valår, undersöktes under våren 2015, vilket resulterade i rapporten *Politikernas trygghetsundersökning 2015. Förtroendevaldas utsatthet under valåret 2014*, som publicerades i december 2015 (Brå 2015). Under våren 2017 genomfördes den fjärde undersökningen, som studerade utsattheten under 2016. Resultaten publicerades i rapporten *Politikernas trygghetsundersökning 2017. Förtroendevaldas utsatthet och oro för hot, våld och trakasserier 2016* (Brå 2017a). Den femte omgången av undersökningen genomfördes under våren 2019, och avsåg då valåret 2018. Resultaten publiceras i rapporten *Politikernas trygghetsundersökning 2019. Förtroendevaldas utsatthet och oro för hot, våld och trakasserier under valåret 2018* (Brå 2019). Det är den tekniska beskrivningen av undersökningen 2019 som presenteras i denna rapport.

Då den första undersökningen är att betraktas som en fullskalig pilotstudie, där metod och frågor testades, görs inga jämförelser mellan den undersökningen och de fyra efterföljande undersökningarna.

PTU genomförs vartannat år, så att varannan datainsamling rör ett valår och varannan ett mellanliggande år, och det beror på resultatet att utsattheten bland förtroendevalda är högre under valår. Kartläggningen ska utgöra ett underlag för framtida åtgärder som syftar till att motverka och förebygga trakasserier, hot och våld mot förtroendevalda, både generellt och under valrörelser.

PTU 2019

Population: samtliga ordinarie fullmäktige- och riksdagsledamöter som fanns registrerade i Valmyndighetens register Nuvarande ledamöter den 30 november 2018.

Frågeområden: förtroendevaldas utsatthet och oro för trakasserier, hot och våld under valåret 2018 samt konsekvenser, rapportering och säkerhetsrutiner.

Periodicitet: Den första undersökningen genomfördes 2012; nästkommande genomfördes 2013, 2015 och 2017. Därefter genomfördes undersökningen 2019 för att fånga upp utsattheten under valåret 2018.

Populationsbas: Valmyndighetens register över nuvarande ledamöter.

Populationsstorlek: cirka 14 000 ledamöter.

Datainsamlingsmetod: webbenkät kompletterad med postenkät.

Datainsamlingsperiod: januari–april 2019.

Svarsfrekvens: 59,1 procent.

Undersökningens utformning

Population

I och med att Politikernas trygghetsundersökning är en återkommande undersökning är det särskilt viktigt att registret över populationen är tillförlitligt, stabilt och tillgängligt.

I Sverige finns totalt drygt 38 000 förtroendevalda på lokal nivå (kommuner), regional nivå (landsting och regioner¹) och nationell nivå (riksdagen) (SKL 2019). Det finns inte någon samlad förteckning eller något register över samtliga dessa förtroendevalda. Valmyndigheten har dock ett löpande uppdaterat register över samtliga förtroendevalda som är ledamöter i kommun-, landstings- eller regionfullmäktige och i riksdagen. Sammanlagt rör det sig om nästan 15 000 förtroendevalda som finns i registret Nuvarande ledamöter. Detta register utgör populationen i undersökningen.

PTU 2019 baseras på uppgifter om de ledamöter som var registrerade i Valmyndighetens register den 30 november 2018. Registret baseras på de uppdrag som finns inom fullmäktige i kommun, landsting, region och riksdag. En ledamot som har förtroendeuppdrag i mer än en politisk församling kan därför förekomma flera gånger i registret. Varje ledamot ska dock bara förekomma en gång i undersökningen, varför dubletter rensas ut. Inte heller ledamöter i regeringen², avgångna ledamöter, ledamöter med skyddad identitet eller ledamöter boende utomlands inkluderas i undersökningen. Totalt uppgick rampopulationen till 13 772 ordinarie ledamöter i kommun-, landstings- och regionfullmäktige och i riksdagen. Antalet exkluderade ledamöter framgår av tabell 1.

1 Regioner är landsting med ett utökat regionalt utvecklingsansvar. I denna rapport utgör regionerna inte en egen redovisningsenhet, utan redovisas ihop med landstingen.

2 Ledamöter i regeringen exkluderas eftersom de är en mycket liten grupp, som i många avseenden skiljer sig åt jämfört med övriga förtroendevalda. På grund av att gruppen är så pass liten hade den inte heller varit möjlig att särredovisa i resultaten.

För att få fram aktuella adressuppgifter genomfördes en identifikationskontroll av de kvarvarande ledamöterna mot befolkningsdata i registret över totalbefolkningen (RTB). Vid identifikationskontrollen och under datainsamlingen föll sex personer bort från målpopulationen. Den så kallade övertäckningen bestod av personer som avlidit, flyttat utomlands och personer som meddelade Statistiska centralbyrån (SCB) att de inte längre var förtroendevalda. Den slutliga undersökningspopulationen uppgick därmed till 13 766 ledamöter.

Tabell 1. Population PTU 2019.

	Antal
Antal ledamöter med förtroendeuppdrag i registret "Nuvarande ledamöter"	14 956
Exkluderade ledamöter	1 184
Övertäckning	6
Kvarvarande ledamöter	13 766

Begränsningar

Politikernas trygghetsundersökning är en så kallad totalundersökning, vilket innebär att man tillfrågar hela den population som ska studeras. Att undersökningens population endast omfattar ledamöter i fullmäktigeförsamlingar och i riksdagen innebär dock att den främst fångar upp utsatthet hos den grupp förtroendevalda som har ett tydligt politiskt uppdrag av lite större omfattning, och den reflekterar inte nödvändigtvis utsatthet i den stora gruppen förtroendevalda med mindre omfattande uppdrag.

De förtroendevalda som inte ingår i PTU är de som inte är ordinarie ledamöter i fullmäktige eller riksdag. Dessa motsvarar ungefär två tredjedelar av alla politiskt förtroendevalda i Sverige.

Frågeinnehåll

I detta avsnitt beskrivs undersökningens frågeinnehåll.³ Frågeformuläret är indelat i följande sex frågeområden:

- a) bakgrundsförhållanden
- b) utsatthet
- c) uppföljningsfrågor om utsatthet
- d) fördjupningsfrågor om utsatthet
- e) oro, konsekvenser och andras utsatthet
- f) information och säkerhetsrutiner.

³ I bilaga 1 och 2 återfinns webbenkäten och postenkäten. I bilaga 3 återfinns en sammanställning av frågorna.

Bakgrundsförhållanden

För att kunna jämföra utsatthet i olika grupper behövs information om de förtroendevaldas bakgrund (till exempel kön, ålder och partitillhörighet). Informationen används så att bakvägsidentifiering inte är möjlig, det vill säga så att man av undersökningsresultaten inte kan utläsa vad en enskild individ har svarat.

Från Valmyndighetens register inhämtades uppgift om:

- namn
- kön
- ålder
- adress
- politisk församling (valtyp)
- partitillhörighet
- valområde
- tillträdesdatum
- avgångsdatum.

I enkäten efterfrågades dessutom några bakgrundsförhållanden som inte framgår av Valmyndighetens register:

- svensk eller utländsk bakgrund⁴
- boendeförhållanden.

I enkäten efterfrågades även om ledamoten, i egenskap av politiskt förtroendevald:

- varit omskriven eller omtalad i medier under det föregående året
- är känd hos allmänheten
- själv varit aktiv i sociala medier eller på internet under det föregående året.

Samma avsnitt i enkäten innehåller även frågor om de politiska förtroendeuppdragens omfattning och karaktär, såsom:

- hur länge personen innehaft politiska förtroendeuppdrag sammanlagt
- omfattningen av personens politiska förtroendeuppdrag under det föregående året
- en specifikation av de politiska förtroendeuppdrag som personen haft under det föregående året.

⁴ Brå använder dessa begrepp i enlighet med SCB:s definitioner: personer med *utländsk bakgrund* definieras som personer som är utrikes födda, eller inrikes födda med två utrikes födda föräldrar. Personer med *svensk bakgrund* definieras som personer som är födda i Sverige med minst en inrikes född förälder (SCB 2002).

Utsatthet

De brott som ligger till grund för de typer av utsatthet som efterfrågas i undersökningen är (inklusive försök till respektive brott, samt grovt) misshandel, olaga förföljelse, olaga hot, kränkande fotografering, ofredande, skadegörelse (och åverkan), stöld, förtal, brott mot medborgerlig frihet, falsk tillvitelse, mordbrand och mutbrott. Att avgöra om en händelse utgör ett brott kan vara svårt, även för juridiskt insatta. Huruvida händelsen är ett brott eller inte är dessutom knappast avgörande för om eller hur det påverkar den utsatta. Därför tillfrågas de förtroendevalda om utsatthet för en rad olika händelser (se nedan) i stället för utsatthet för brott.

I PTU används ordet förövare för den person som utsatt den förtroendevalda för en händelse. Anledningen till ordvalet, i stället för exempelvis benämningen gärningsperson, är att det inte alltid handlar om brott och att det är den förtroendevaldas uppfattning om personen som avgör.

Utsattheten har delats in i två kategorier: våld, skadegörelse och stöld samt hot och trakasserier. Den förstnämnda kategorin utgörs av händelser som är mer tydligt brottsliga och ingripande mot de utsatta. Den andra kategorin, hot och trakasserier, utgörs i stället av händelser där det är svårare att avgöra om de är brottsliga, och som generellt kräver mindre av förövaren. För att undvika att fånga upp händelser som inte bör ingå i undersökningen uppmanas respondenten att endast redovisa situationer som upplevts som hotfulla. Skulle det som de har utsatts för inte stämma in på någon av de händelser som efterfrågas i enkäten, uppmanas de att välja det alternativ som bäst beskriver situationen.

Screeningfrågorna är konstruerade på olika sätt i webbenkäten och i postenkäten. I webbenkäten inleds frågeområdet om utsatthet med ett antal screeningfrågor som ringar in om respondenterna varit utsatta för de olika händelserna någon gång. I postenkäten tillfrågas de av utrymmesskäl endast om de utsatts för de olika händelserna under 2018 (ja/nej).

Efterfrågade händelser

Våld, skadegörelse och stöld

- Slag, spark eller liknande
- Knuff eller liknande
- Våld med vapen
- Anlagd brand/sprängning
- Klotter

- Stöld⁵
- Annan form av skadegörelse
- Annan form av våld.

Hot och trakasserier

- Hotfullt uttalande öga mot öga
- Hotfullt telefonsamtal
- Hotfullt sms/mms
- Hotfullt brev/vykort
- Hotfull e-post
- Hot/påhopp via sociala medier
- Kapat internetkonto (eller falskt konto i den utsattas namn)
- Uthängd på internet
- Uthängd på affisch/flygblad
- Önskad vara beställd i ditt namn
- Hotfull ”gåva”
- Blivit olovligen fotograferad/inspelad
- Obehagligt besök, förföljelse eller kartläggning
- Falska anmälningar
- Annan hotfull händelse.

Utöver de två ovanstående kategorierna (våld, skadegörelse och stöld respektive hot och trakasserier) omfattar PTU även frågor om korruptionsförsök. Det händer nämligen att förtroendevalda utsätts för försök att påverka deras beslutsfattande genom otillbörliga erbjudanden i form av ”gåvor” eller ”löften”. I enkäten efterfrågas om man fått sådana erbjudanden under det senaste året, och i så fall hur många. Korruptionsförsök kan handla om opassande erbjudanden eller om så kallad vänskapskorruption, då någon i deras närhet försökt utnyttja deras relation för att få någon form av fördel. I enkäten efterfrågas även syftet med erbjudandet. Korruptionsförsöken inkluderas dock inte vid beräkningen av den totala utsattheten bland förtroendevalda.

⁵ Stöld kan i sammanhanget handla om exempelvis post som har stulits från förtroendevaldas brevlådor.

Uppföljningsfrågor om utsatthet

De som i webbenkäten svarat att de någon gång utsatts för någon av de efterfrågade händelserna får uppföljningsfrågan: ”Skedde någon eller några av dessa händelser under föregående år (2018)?”. Respondenterna får då kryssa för den eller de händelser som ägde rum under 2018, och därefter kryssa för den händelse som skedde senast under 2018. Dessutom efterfrågas det totala antal händelser som de utsattes för under 2018.

För var och en av de efterfrågade händelserna i postenkäten får respondenterna svara på om de utsatts under 2018. Om de svarar ”Ja” ska de ange hur många händelser det rörde sig om under 2018, och vilken av dessa händelser som inträffade senast.

De som uppgivit att de under 2018 utsattes för någon eller några av de efterfrågade händelserna fick också följdfrågor om den senaste händelsen inom respektive frågeområde. Det är svaren på dessa följdfrågor som ligger till grund för resultaten om bland annat förövare, motiv och polisanmälan. Att det är den senaste händelsen som efterfrågas beror på att den ligger närmast i minnet, men syftet är också att fånga upp olika typer av händelser och inte enbart de mest allvarliga. Det finns inte utrymme för att redogöra för flera händelser, eftersom antalet frågor i enkäten måste begränsas. En stor del av följdfrågorna ingår inte i postenkäten, som är mindre omfattande än webbenkäten. De flesta följdfrågorna är desamma för de olika frågeområdena; de frågor som skiljer sig åt (totalt tre frågor) relaterar till tillvägagångssättet vid den specifika händelsen.

I enkäten finns följdfrågor om den förtroendevaldas uppfattning om:

- händelsen (när, var, sammanhang, förekomst av vapen, upplevd allvarlighetsgrad)
- förövaren eller förövarna (vem, eventuell grupp tillhörighet, motiv)
- eventuella korruptionsförsök (av vem och syfte).

Det är lättare för de förtroendevalda att beskriva den aktuella händelsen än att uttala sig om förövaren, särskilt när det är en okänd person. Bland svarsalternativen till samtliga dessa följdfrågor finns därför alternativet ”Vet ej”.

Om den senaste händelsen ställs också frågor om:

- huruvida händelsen polisanmälts (om inte, varför)
- huruvida händelsen rapporterats till någon annan (exempelvis säkerhetsansvarig eller ordförande i fullmäktige).

Fördjupning utsatthet

Avsnittet innehåller frågor som handlar om utsattheten generellt och som inte kan kopplas till enskilda brottshändelser. Dessa frågor ställs till de förtroendevalda som utsattes någon gång under 2018 och handlar bland annat om vidtagna säkerhetsåtgärder (om några vidtagits, vilka) och i vilken utsträckning utsattheten har påverkat privatlivet. I årets enkät lades även en ny fråga till i detta avsnitt, som handlar om huruvida den utsatta upplevde att det förekom något muntligt, skriftligt eller fysiskt angrepp av sexuell karaktär vid någon av händelserna som den förtroendevalda utsatts för.

Oro, konsekvenser och andras utsatthet

I undersökningen ingår även frågor om huruvida de förtroendevalda upplever oro – för att själva utsätts eller för att deras anhöriga ska utsättas.

PTU undersöker också om utsattheten och oron fått konsekvenser för de förtroendevalda själva, men främst för förtroendeuppdraget. Innehållet i frågeavsnittet gäller om de har:

- ändrat sina rutiner eller beteenden
- bytt eller lämnat ett eller samtliga förtroendeuppdrag eller övervägt att göra det
- tvekat inför ett beslut eller en åtgärd, alternativt fattat ett annat beslut eller vidtagit en annan åtgärd än vad som ursprungligen var tänkt
- undvikit att engagera sig eller uttala sig i en specifik fråga.

Information och säkerhetsrutiner

I PTU efterfrågas också om de förtroendevalda har kännedom om handlingsplaner inom det parti eller den politiska församling där de är verksamma samt någon säkerhetsansvarig att vända sig till.

Undersökningens genomförande

Datainsamlingen för PTU 2019 genomfördes av SCB på uppdrag av Brå under perioden 14 januari till 30 april 2019, genom i första hand en webbenkät och i andra hand en postenkät. Nedan beskrivs undersökningens genomförande mer detaljerat.

Missiv

Till samtliga förtroendevalda i undersökningspopulationen skickades i januari 2019 ett brev med instruktioner för att besvara webbenkäten (se bilaga 1). Instruktionerna innehöll information om undersökningen, ett personligt användarnamn och ett lösenord. Brevet innehöll även information om att uppgifter inhämtats från Valmyndigheten och förklarade att de uppgifter som de förtroendevalda själva lämnar är sekretesskyddade⁶. Brevet innehöll även en hänvisning till Brås webbplats, där ytterligare information om undersökningen fanns tillgänglig.

Webbenkät

På webbenkätens första sida fanns kortfattad information om undersökningen och instruktioner om hur enkäten skulle besvaras. Själva webbenkäten inleddes med bakgrundsfrågor och frågor om förtroendeuppdraget. Därefter följde screeningfrågor om utsatthet, som följdes av eventuella uppföljningsfrågor om den senaste händelsen inom varje typ av brottshändelse som respondenten varit utsatt för. Webbenkäten innehöll mellan 25 och 87 frågor, beroende på om man varit utsatt under 2018, och hur mycket.

⁶ Uppgifterna skyddas av sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400, OSL).

Screeningfrågorna i webbenkäten är konstruerade med så kallade hårda kontroller, vilket innebär att den förtroendevalda är tvungen att besvara en fråga för att kunna gå vidare till nästa fråga i enkäten. Syftet med detta är att få ett så lågt internt bortfall som möjligt på screeningen (se även avsnittet *Internt bortfall*). Övriga frågor har mjuka kontroller, vilket innebär att om frågan inte besvaras kommer en varningsruta upp om att frågan är obesvarad.

Det gick att besvara enkäten via såväl vanlig dator som surfplatta eller mobiltelefon, liksom med olika webbläsare. Respondenten kunde när som helst pausa eller helt avbryta ifyllandet av enkäten.

Påminnelser

Ungefär två veckor in i datainsamlingen skickades en första påminnelse ut i form av ett brev med inloggningsuppgifter. Efter ytterligare en vecka skickades en andra påminnelse ut på samma sätt. Som en tredje påminnelse skickades en postenkät ut två veckor senare. Ytterligare två veckor efter att postenkäten skickats ut, skickades även en sista påminnelse med uppgifter för inloggning till webbenkäten.

Postenkät

Postenkäten, i pappersform, var en förkortad version av webbenkäten, och skickades ut som en tredje påminnelse (se bilaga 2). Den innehöll totalt 47 frågor, fördelade på 16 sidor (inklusive följebrevet). På grund av det begränsade utrymmet innehöll postenkäten endast undersökningens mest centrala frågor. Den saknade samtidigt webbenkätens inbyggda logiska kontroller för att förhindra internt bortfall. Postenkäterna registrerades genom skanning.

Svarsmetod

Syftet med att använda två metoder för datainsamling är att minska det externa bortfallet, i och med att postenkäten kan fånga upp en del av dem som inte kan eller inte vill besvara enkäten på webben. Av de 8 138 förtroendevalda som deltog i PTU 2019 svarade 6 725 på webbenkäten (83 procent) och 1 413 på postenkäten (17 procent), se tabell 2. I PTU 2017 var andelen svarande via webbenkät 84 procent, medan den var 82 procent i PTU 2015 och 72 procent i PTU 2013. Andelen förtroendevalda som väljer att besvara enkäten via webben har alltså ökat sedan första undersökningen.

Undersökningsenheter

Utsatthet: variabelkonstruktion

I resultatredovisningen har svaren på vissa frågor ibland slagits samman. Ett exempel på detta är redovisningen av utsatthet, som är en sammanslagning av alla händelser som efterfrågas i enkäten gällande våld, skadegörelse och stöld samt hot och trakasserier.

Att vara utsatt innebär därmed att man svarat att man utsatts för minst en av de efterfrågade händelserna, medan att inte vara utsatt innebär att man svarat att man inte utsatts för någon av dem.

De respondenter som inte svarat alls på frågorna om utsatthet för olika typer av händelser betraktas som bortfall. Även respondenter som besvarat endast några av frågorna kan komma att betraktas som bortfall. Detta gäller om de på frågor om vissa brotts handlingar svarat att de inte utsatts, samtidigt som de valt att inte besvara frågor om andra brotts handlingar, eftersom det då inte går att avgöra om de utsatts överhuvudtaget.

I de fall där respondenterna har angett att de blivit utsatta för minst en händelse, går det däremot att fastställa att de har blivit utsatta, även om det inte finns svar för alla händelser. Totalt saknades uppgifter om utsatthet för 52 förtroendevalda (0,6 procent).

Andel förtroendevalda som utsatts totalt

Vid redovisningen av andelen utsatta förtroendevalda totalt räknas varje förtroendevald alltid endast en gång under undersökningsperioden (aktuellt kalenderår), oavsett hur många gånger under året som personen utsattes för trakasserier, hot eller våld.

Andel förtroendevalda som utsatts för vissa händelser

Vid redovisningen av hur vanligt det är att förtroendevalda utsätts för vissa typer av händelser, kan en och samma person räknas flera gånger, om han eller hon utsattes för flera olika typer av händelser.

Upprepad utsatthet

För frågeområdet utsatthet redovisas, förutom antalet och andelen utsatta förtroendevalda, även antalet händelser totalt och fördelningen av dessa händelser. En och samma person kan ha utsatts vid flera tillfällen under undersökningsperioden, och då räknas samtliga dessa händelser.

Referensperiod

Referensperioden, den tidsperiod som frågorna avser, ska vara klart avgränsad och anpassas efter det som efterfrågas. Den ska också anpassas efter respondentens förmåga att minnas. Erfarenheter visar att ju längre referensperioden är, desto lägre är kvaliteten på respondenternas uppgifter. Tolv månader som referensperiod är vanligt. Här följer en sammanfattande beskrivning av, och förklaring till, de delvis olika referensperioder som valts för de olika frågeområdena i enkäten.

Bakgrundsförhållanden och det politiska förtroendeuppdraget

Detta avsnitt innehåller frågor med två olika referensperioder. För vissa frågor, exempelvis hur många förtroendeuppdrag som respondenten innehade under det föregående året, utgörs referensperioden av det föregående kalenderåret (2018). För andra frågor, exempelvis hur länge respondenten sammanlagt innehaft förtroendeuppdrag, löper referensperioden ända fram till tidpunkten för svarstillfället.

Utsatthet

I detta avsnitt är referensperioden det föregående kalenderåret (2018), huvudsakligen för att ha en klart avgränsad referensperiod som ligger nära i tiden. Det är annars vanligt att den här typen av undersökningar efterfrågar utsatthet under de senaste tolv månaderna (räknat bakåt i tiden från svarstillfället).

Fördjupning utsatthet

Referensperioden i detta avsnitt är det föregående kalenderåret (2018).

Oro, konsekvenser och andras utsatthet

Referensperioden i detta avsnitt är det föregående kalenderåret (2018).

Information och säkerhetsrutiner

I detta avsnitt löper referensperioden ända fram till tidpunkten för svarstillfället.

Redovisningsgrupper

Redovisningsgrupperna används i beskrivande, och inte förklarande, syfte. De redovisningsgrupper som används i undersökningen är kön, ålder, svensk eller utländsk bakgrund, kommungrupper, län, polisregioner, politisk församling och partitillhörighet.

Polismyndigheten är indelad i sju regioner som baseras på tidigare samverkansområden inom polisen. Kommungrupper baseras på Sveriges Kommuner och Landstings indelning från 2016 (SKL 2016). Partitillhörighet består av de partier som finns representerade i riksdagen. Partierna som inte är riksdagspartier är sammanslagna i gruppen ”Övriga partier”. När det gäller typ av politisk församling (valtyp) redovisas landsting och region tillsammans.

Redovisning av resultat

I huvudrapporten redovisas resultaten i text, figurer och tabeller. Alla tabeller och figurer summerar inte till 100 procent. I vissa fall beror detta på avrundning, i andra fall beror det på att tabellen eller figuren är en sammanställning av flera frågor. Andelar under 5 procent redovisas med en decimal, medan andelar på 5 procent och över redovisas utan decimal. När ett kryss (x) förekommer i en tabell innebär det att antalet respondenter som besvarat frågan är för litet (< 100), och därför inte kan redovisas. En punkt (.) innebär att observationer saknas, det vill säga att antalet är 0. Ett streck (-) innebär att observationer finns men att andelen är avrundad till 0,0.

Resultatens tillförlitlighet

Frågeundersökningar har i allmänhet en del begränsningar, vad gäller både resultatens tillförlitlighet och vilka tolkningar som är möjliga att göra utifrån det insamlade materialet.

Möjliga felkällor i PTU består av täckningsfel, bortfallsfel, mätfel och bearbetningsfel (dessa beskrivs mer nedan). Däremot finns det ingen risk för urvalsfel, eftersom PTU inte är en urvalsundersökning, utan en totalundersökning av samtliga ordinarie ledamöter i riksdagen och i fullmäktigeförsamlingarna.

Täckningsfel

Det finns två typer av täckningsfel: så kallad undertäckning, när personer som borde ingå i en undersökning fallit bort, och så kallad övertäckning, när personer som inte borde ingå ändå gör det. I PTU 2019 identifierades sex personer i urvalet som övertäckning. Det rörde sig om personer som avlidit, flyttat utomlands och personer som under datainsamlingens gång meddelade SCB att de inte längre var förtroendevalda.

Externt bortfall

Generellt har frågeundersökningar nästan alltid ett visst bortfall på grund av personer som inte vill eller inte kan delta (externt bortfall).

Externt bortfall är problematiskt om det finns skäl att tro att det är en viss typ av personer i den undersökta populationen som väljer att inte svara, eftersom resultaten då blir missvisande. Ju fler som deltar i undersökningen, desto mindre blir utrymmet för fel som beror på slumpen.

Det externa bortfallet för PTU 2019 uppgår till 40,9 procent av populationen, vilket ger en svarsfrekvens på 59,1 procent (tabell 2). Andra stora surveyundersökningar har svarsfrekvenser på liknande nivå, i vissa fall lägre.⁷

Tabell 2. Externt bortfall PTU 2019.

	Antal	Andel
Population PTU 2019	13 766	100,0
Bortfall	5 628	40,9
<i>Därav</i>		
<i>ej avhörda</i>	5 546	98,5
<i>postreturer</i>	49	0,9
<i>avböjt (aktivt) att medverka</i>	18	0,3
<i>annat</i>	15	0,3
Svarande	8 138	59,1
<i>Därav</i>		
<i>webbenkät</i>	6 725	82,6
<i>postenkät</i>	1 413	17,4

En bidragande orsak till att svarsfrekvensen inte är högre i PTU kan vara att förtroendevalda utgör en attraktiv målgrupp för dem som vill informera om verksamheter, marknadsföra tjänster eller produkter och undersöka attityder, vilket innebär att denna redan upptagna grupp därigenom blir än mer upptagen och därmed svårtillgänglig.

Ytterligare en faktor som kan ha påverkat svarsfrekvensen i PTU negativt är att inbjudan inte kunde skickas ut via e-post, eftersom alla förtroendevalda inte har en e-postadress, och det dessutom saknas ett register över dem som har det. Om inbjudan hade skickats via e-post hade de förtroendevalda kunnat komma till webbenkäten via en direktlänk, i stället för att, som nu, själva behöva skriva av undersökningens webbadress och sedan logga in med det användarnamn och lösenord som angivits i den tryckta pappersinbjudan. I tabell 3 och 4 redovisas svarsfrekvensen i olika grupper.

⁷ Jämför till exempel med Brås Nationella trygghetsundersökningen (NTU) 2018 (40,5 procent viktat), SCB:s Undersökningarna om levnadsförhållanden (ULF/SILC) 2018 (52,1 procent) och Folkhälsomyndighetens Hälsa på lika villkor 2018 (42,1 procent).

Tabell 3. Svarsfrekvens samt antal och andel av svarande inom olika redovisningsgrupper i PTU 2019.

Redovisningsgrupp		Svars- frekvens	Andel av svarande	Antal svarande
<i>Kön</i>	Kvinnor	57,8	42,9	3 490
	Män	60,1	57,1	4 648
<i>Ålder</i>	39 år och yngre	44,4	13,3	1 085
	40–49 år	47,3	16,5	1 345
	50–59 år	57,7	23,8	1 940
	60 och äldre	73,6	46,3	3 768
<i>Politisk församling</i>	Ledamöter i kommun och/eller landsting samt riksdag	59,4	98,9	8 047
	Ledamöter enbart i riksdag	43,5	1,1	91
Totalt		59,1		8 138

Observera att i denna tabell ingår de 26 individer i antal svarande, som Brå i ett senare skede exkluderat på grund av för högt internt bortfall (för mer information kring detta förfarande, se avsnittet *Internt bortfall*).

Av de tillfrågade förtroendevalda deltog 59,1 procent i undersökningen. I tabell 3 framgår att svarsfrekvensen är högre bland män än bland kvinnor, och bland personer i åldern 50 år eller äldre. Vidare är svarsfrekvensen också högre bland ledamöter som sitter i kommun- och landstingsfullmäktige, jämfört med de ledamöter som enbart sitter i riksdagen.

Tabell 4. Svarsfrekvens, andel av svarande, antal svarande samt andel av tillfrågade inom olika partier i PTU 2019.

Redovisningsgrupp		Svars- frekvens	Andel av svarande	Antal svarande	Andel av tillfrågade	Antal totalt
<i>Partitillhörighet</i>	Centerpartiet	63,3	13,3	1 079	12,4	1 705
	Kristdemokraterna	58,1	5,3	433	5,4	747
	Liberalerna	62,6	5,9	480	5,6	767
	Miljöpartiet	63,7	3,5	282	3,2	443
	Moderaterna	59,2	18,8	1 527	18,7	2 578
	Socialdemokraterna	59,1	30,0	2 439	30,0	4 126
	Sverigedemokraterna	52,1	11,8	961	13,4	1 846
	Vänsterpartiet	59,1	6,8	550	6,8	930
	Övriga partier	61,4	4,8	387	4,6	630
Totalt		59,1		8 138		13 772

Observera att i denna tabell ingår de 26 individer i antal svarande, som Brå i ett senare skede exkluderat på grund av för högt internt bortfall (för mer information kring detta förfarande, se avsnittet *Internt bortfall*).

Svarsfrekvensen är högst inom Miljöpartiet och Centerpartiet, och lägst inom Sverigedemokraterna (tabell 4). Svarsmönstren i PTU 2019 är i stort sett desamma som i föregående undersökningar. Antalet svarande varierar mellan olika partier, men andelen svarande inom respektive parti är ändå ungefär detsamma som bland samtliga de förtroendevalda som ingick i urvalet.

Internt bortfall

En annan typ av bortfall är så kallat internt bortfall, vilket innebär att vissa frågor inte besvaras (över huvud taget eller motstridigt), till exempel på grund av att frågan är känslig, att den är svår att förstå eller att respondenten helt enkelt förbisett den.

För PTU 2019 var det interna bortfallet minimalt i webbenkäten, eftersom den innehåller flera så kallade logiska kontroller. Detta innebär att det krävs svar för att gå vidare till nästa fråga, och respondenten påminns om att besvara obesvarade frågor. Det lilla interna bortfall som ändå uppstått i webbenkäten beror på att vissa frågor inte har logiska kontroller och det är därför möjligt att hoppa över dessa frågor, eller att det är en så kallad fritextfråga som inte heller styrs av samma logiska kontroller. För majoriteten av frågorna i webbenkäten ligger bortfallet under 5 procent.

I postenkäten tillkommer ett internt bortfall för de frågor som fyllts i på ett motstridigt sätt (till exempel att två svarsalternativ markerats trots att endast ett efterfrågats) eller att frågan inte fyllts i alls (medvetet eller omedvetet). Detta interna bortfall kan dock bara påverka undersökningens tillförlitlighet marginellt, eftersom de som svarat via postenkät endast utgör 17 procent av de svarande totalt sett, medan de som svarat via webbenkät är i klar majoritet (83 procent).

Totalt hade 26 personer lämnat ett mycket litet antal svar i enkäten, vilket innebär att det interna bortfallet var mycket stort. Dessa respondenter exkluderades därför från undersökningen.

Mätfel

Det finns en risk för såväl över- som underrapportering av antalet händelser av trakasserier, hot och våld. Mest påverkas resultatens tillförlitlighet av de tillfrågades förmåga och vilja att lämna sanna svar:

- Det kan vara svårt att minnas exakt när en händelse ägde rum, och därmed att avgöra om den inträffade under den efterfrågade referensperioden.⁸ Händelser som egentligen inte borde vara med i undersökningen kan därmed komma att rapporteras.
- Respondenterna kan välja att lämna tillrättalagda svar, som de antar är de önskvärda, exempelvis att en händelse polisanmäls fast så egentligen inte är fallet.

Att brotts handlingar över- eller underrapporteras kan också bero på svårigheten att bedöma om händelsen har att göra med den utsattas förtroendeuppdrag. En del händelser som rapporteras kanske inte hade någon koppling till förtroendeuppdraget, medan andra händelser, som borde ha rapporterats, i stället bortförklaras som ”busstreck” eller som att de skett av en slump.

Ett annat problem för validiteten i undersökningen kan tänkas uppstå om de förtroendevalda inte enbart svarar i egenskap av enskilda individer, utan främst som representanter för ett politiskt parti, det vill säga att de tar hänsyn till hur deras svar kan påverka bilden av partiet. Vissa kanske avstår från att rapportera utsatthet av rädsla för att skrämja bort potentiella nya medlemmar och i förlängningen kanske även väljare. Andra skulle kanske agera tvärtom, och rapportera utsatthet i högre utsträckning för att förstärka bilden av ett parti som utsatt.

Brå har i undersökningen försökt begränsa flera av dessa problem. Det görs på två sätt: dels poängteras i frågorna att endast händelser som personen förknippar med förtroendeuppdraget ska rapporteras, dels beskrivs de aktuella händelserna med exempel som tydliggör att allvarlighetsgraden kan skifta. Respondenterna påminns också om att endast rapportera sådant som inträffade under det föregående året (2018).

Trots detta bör resultaten studeras och tolkas med viss försiktighet, i synnerhet gällande nivåer av utsatthet för brott. Det huvudsakliga syftet med undersökningen är emellertid inte att exakt beräkna antalet händelser utan att få en bild av hur utsattheten ser ut och hur den utvecklas över tid.

Undersökningen är en så kallad mixed mode, vilket innebär att två olika metoder används för datainsamlingen: webbenkät och postenkät. Syftet är att förbättra svarsfrekvensen genom att tillhandahålla mer än ett sätt för respondenten att delta i undersökningen. Om typen av datainsamlingsmetod påverkar hur respondenten svarar kan det medföra problem för tillförlitligheten. I det här fallet är majoriteten av frågorna i webb- och postenkäten identiska. Postenkäten innehåller visserligen färre frågor på grund av utrymmesbrist, och screeningfrågorna för utsatthet skiljer sig

⁸ Detta brukar benämnas teleskopeffekten.

åt mellan de båda enkäterna på grund av att webbenkäten har en teknisk lösning som inte går att tillämpa för postenkäten. Själva metoderna skiljer sig dock inte så mycket åt; i bägge fallen är det enkäter som ska fyllas i av respondenten själv. Tillförlitligheten påverkas i högre utsträckning när datainsamlingen består av två betydligt mer olika metoder, till exempel besöksintervjuer och postenkät.

I tabell 5 framgår att det är en större andel av männen än av kvinnorna som besvarade postenkäten. Förtroendevalda upp till 49 år svarade på webbenkäten i störst utsträckning, medan förtroendevalda i åldern 70 år och äldre i större utsträckning svarade via postenkäten. Det är en något större andel som uppgett att de blivit utsatta bland dem som valt att svara via webbenkäten, jämfört med dem som svarat via postenkäten (31 respektive 28 procent).

Tabell 5. Andelen av svarande efter svarsmetod för flera redovisningsgrupper i PTU 2019.

Redovisningsgrupp		Postenkät	Webbenkät
<i>Kön</i>	Kvinnor	20,5	79,5
	Män	14,5	85,5
<i>Ålder</i>	29 år och yngre	15,4	84,6
	30–39 år	15,3	84,7
	40–49 år	12,3	87,7
	50–59 år	15,8	84,2
	60–69 år	17,2	82,8
	70 år och äldre	24,8	75,2
<i>Politisk församling</i>	Ledamöter i kommun och/eller landsting samt riksdag	17,1	82,9
	Ledamöter enbart i riksdag	19,1	80,9
<i>Partitillhörighet</i>	Centerpartiet	18,3	81,7
	Kristdemokraterna	19,2	80,8
	Liberalerna	12,5	87,5
	Miljöpartiet	12,8	87,2
	Moderaterna	14,6	85,4
	Socialdemokraterna	17,1	82,9
	Sverigedemokraterna	21,6	78,4
	Vänsterpartiet	15,8	84,2
Övriga partier	20,9	79,1	
Totalt		17,1	82,9

Observera att i denna tabell ingår de 26 individer i antal svarande, som Brå i ett senare skede exkluderat på grund av för högt internt bortfall (för mer information kring detta förfarande, se avsnittet *Internt bortfall*).

Bearbetning

Enkäterna har i huvudsak fasta svarsalternativ, vilket gör att risken för registreringsfel bedöms vara liten. Data har bearbetats i SPSS, och tabeller och figurer har utformats i Excel. Kontroller av data har gjorts kontinuerligt genom granskning av frekvenstabeller och bedömning av kontrollfrågor. Eventuella bearbetningsfel har upptäckts och åtgärdats genom löpande kvalitetsgranskning.

Tolkningsutrymme

I Sverige finns drygt 38 000 politiskt förtroendevalda som verkar inom olika politiska församlingar och med olika typer av politiska uppdrag. Ungefär en tredjedel av dem ingår i PTU. Hur generaliserbara är då resultaten i PTU för hela gruppen förtroendevalda?

De flesta förtroendevalda i Sverige är så kallade fritidspolitiker. Det innebär att man ägnar sig åt politik vid sidan av sitt vanliga arbete och att det endast utgår ett litet arvode, om något alls. Enligt SCB har endast 4 procent i kommunerna hel- eller deltidsarvode, medan motsvarande siffra i landstingen är 7 procent (SCB 2016). Även i PTU utövar majoriteten av de förtroendevalda sina uppdrag på fritiden (75 procent), knappt 16 procent på deltid och knappt 10 procent på heltid. Att det i PTU är en överrepresentation av förtroendevalda med del- och heltidsuppdrag beror på att endast de som är ordinarie ledamöter i fullmäktige och riksdag tillfrågas om att medverka i undersökningen. Det är troligt att dessa politiker utsätts i större utsträckning än politiker som inte ingår i fullmäktige. Om så är fallet kan resultaten inte helt generaliseras till alla politiskt förtroendevalda.

Låg svarsfrekvens kan vara ett problem när undergrupper studeras. Det blir en sämre representativitet i grupper med låg svarsfrekvens, och det blir ett problem om det finns skäl att tro att de som deltar i undersökningen i vissa avseenden (utsatthet i detta sammanhang) skiljer sig från dem som inte deltar i undersökningen. Som framgick i tabell 3 och 4 ovan är svarsfrekvensen lägre i tre grupper: förtroendevalda i åldern 39 år och yngre, riksdagsledamöter och förtroendevalda från Sverigedemokraterna. När det gäller förtroendevalda i åldern 39 år eller yngre och riksdagsledamöter omfattar dessa grupper dessutom få personer redan från början, men i och med svarsfrekvensen på 59,1 procent i denna totalundersökning får möjligheterna ändå anses relativt goda när det gäller att generalisera resultaten till att gälla alla ordinarie ledamöter i fullmäktige och riksdag.

Jämförbarhet

Jämförbarhet med tidigare PTU

PTU är en omfattande undersökning som ska kunna genomföras löpande, och den behöver därför vara väl utprövad. Den första kartläggningen av hot och våld mot förtroendevalda som Brå gjorde 2012 (PTU 2012) kan ses som en fullskalig pilotstudie, där metod och frågor testades. Datainsamlingen genomfördes av Brå,⁹ och handlade om utsatthet under 2011. Med PTU 2012 som underlag utformades sedan webb- och postenkäterna för PTU 2013.

I och med att PTU 2012 ses som en testundersökning gör Brå inga jämförelser, av vare sig metod eller resultat, mellan den och de rapporter som sedan följt. Däremot görs jämförelser mellan de tre efterföljande undersökningarna (PTU 2013, PTU 2015 och PTU 2017) och den nu aktuella undersökningen (PTU 2019).

Vid jämförelser över tid är det mycket viktigt att ha i åtanke att PTU 2015 och PTU 2019 rör händelser under valåren 2014 respektive 2018, medan PTU 2013 och PTU 2017 rör de mellanliggande åren 2012 respektive 2016.

För en diskussion om jämförbarheten mellan PTU och andra undersökningar på området, se den tekniska rapporten för PTU 2017 (Brå 2017b).

⁹ Från och med PTU 2013 har datainsamlingarna genomförts av SCB.

Tillgänglighet och sekretess

Huvudrapporten om PTU ges ut i tryckt form och kan beställas från Brås webbplats¹⁰ alternativt via förlaget Norstedts Juridik¹¹. Den kan även laddas ner utan kostnad som pdf från Brås webbplats. Den tekniska rapporten kan endast laddas ner som pdf från Brås webbplats.

Insamlade uppgifter sekretesskyddas genom så kallad statistiksekretess¹², som i jämförelse med många andra sekretessbestämmelser är av betydande styrka. Det rör sig om så kallad absolut sekretess, vilket är lagens starkaste sekretesskydd. Det enda som då kan få lämnas ut, enligt undantag i bestämmelsen, är uppgifter som behövs för forsknings- eller statistikändamål, och uppgifter som inte är direkt hänförliga till någon enskild person (till exempel genom namn). En förutsättning är dock att det står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne ”lider skada eller men”. Sekretessen gäller även internt på Brå.

¹⁰ www.bra.se/publikationer.

¹¹ kundservice@nj.se, 08-598 191 90.

¹² Se 24 kap. 8 § OSL.

Referenser

Brottsförebyggande rådet, Brå (2012). *Politikernas trygghetsundersökning 2012. Förtroendevaldas utsatthet och oro för hot, våld och trakasserier*. Rapport 2012:14. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2014). *Politikernas trygghetsundersökning 2013. Utsatthet och oro för trakasserier, hot och våld*. Rapport 2014:9. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2015). *Politikernas trygghetsundersökning 2015. Förtroendevaldas utsatthet under valåret 2014*. Rapport 2015:23. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2017a). *Politikernas trygghetsundersökning 2017. Förtroendevaldas utsatthet och oro för trakasserier, hot och våld 2016*. Rapport 2017:9. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2017b). *Politikernas trygghetsundersökning 2017. Teknisk rapport*. Rapport 2017:10. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2019). *Politikernas trygghetsundersökning 2019. Förtroendevaldas utsatthet och oro för trakasserier, hot och våld under valåret 2018*. Rapport 2019:15. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Statistiska centralbyrån, SCB (2002). *MIS: Personer med utländsk bakgrund*. Riktlinjer för redovisning i statistiken. Örebro: Statistiska centralbyrån.

Statistiska centralbyrån, SCB (2016). *Förtroendevalda i kommuner och landsting 2015*. Demokratistatistisk rapport nr 22. Örebro: Statistiska centralbyrån.

Sveriges Kommuner och Landsting, SKL (2016). *Kommungruppsindelning 2017*. Stockholm: Sveriges Kommuner och Landsting.

Sveriges Kommuner och Landsting, SKL (2019). *Så styrs en kommun*. Hämtat från Sveriges Kommuner och Landstings webbplats <https://skl.se/demokratiledningstyrning/politiskstyrningfortroendevalda/kommunaltstyreastyrskommunenochregionen/sastyrskommunen.735.html>. Publicerat den 24 maj 2019. Hämtat den 6 september 2019.

Bilageförteckning

Bilaga 1 Webbenkät PTU 2019.....	32
Bilaga 2 Postenkät PTU 2019.....	50
Bilaga 3 Redovisning av frågor i webbenkäten och postenkäten	66
Bilaga 4 Kvalitetsdeklaration PTU 2019.....	70

Bilaga 1. Webbenkät PTU 2019

Delar av blanketten ska inte besvaras av alla. Vilka frågor som skall besvaras bestäms t.ex. av svaren på andra frågor. I webbblanketten visas bara de frågor som är aktuella för dig, här syns däremot blankettens samtliga frågor.

Välkommen till Politikernas trygghetsundersökning!

Tänk på detta när du besvarar enkäten

- Endast ett svarsalternativ ska anges per fråga, förutom på de frågor där det framgår att flera svarsalternativ kan markeras.
- Om du utsatts under året vill vi veta mer om den **senaste** händelsen. Vi frågar om just den **senaste** händelsen (och inte till exempel den allvarligaste) för att få ett statistiskt representativt urval av alla händelser, istället för en förteckning över särskilt allvarliga händelser.
- Det är du själv som bedömer vilka händelser som kan förknippas med ditt/dina politiska förtroendeuppdrag. Om du har uppdrag i flera politiska församlingar kan det vara svårt att avgöra vilket av dina uppdrag som en viss obehaglig händelse kan förknippas med. Besvara då enkäten med tanke på samtliga dina uppdrag i fullmäktige/riksdag under 2018.

Bakgrundsfrågor

Vi börjar med några frågor om dig och ditt uppdrag som politiskt förtroendevald.

1 Ungefär hur länge har du varit ledamot i fullmäktige och/eller riksdag sammanlagt?

- 6 månader eller mindre
- Mer än 6 månader men inte mer än 1 år
- Mer än 1 år men inte mer än 2 år
- Mer än 2 år men inte mer än 5 år
- Mer än 5 år men inte mer än 10 år
- Mer än 10 år

2 I vilken omfattning utövade du ditt uppdrag som politiskt förtroendevald under föregående år (2018)?

- På fritiden
- Deltid
- Heltid

forts. Bakgrundsfrågor

3 Vilka av dessa politiska förtroendeuppdrag *liknar mest* de uppdrag du hade under föregående år (2018)?

	Ordförande	Förste vice ordförande	Ordinarie ledamot	Ersättare
Kommun-, landstings- eller regionfullmäktige	☐	☐	☐	☐
Kommun-, landstings- eller regionstyrelse	☐	☐	☐	☐
Hälso- och sjukvårdsnämnd	☐	☐	☐	☐
Kultur- och fritidsnämnd	☐	☐	☐	☐
Plan- och byggnämnd	☐	☐	☐	☐
Socialnämnd	☐	☐	☐	☐
Teknisk nämnd	☐	☐	☐	☐
Utbildningsnämnd	☐	☐	☐	☐
Annan nämnd: <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐
Annan nämnd:				

<input type="text"/>	☐	☐	☐	☐
Annan nämnd:				
<input type="text"/>	☐	☐	☐	☐

forts. Bakgrundsfrågor**4 I vilken utsträckning upplever du att du i egenskap av politiskt förtroendevald blivit omskriven eller omtalad i medier (inklusive sociala medier) under föregående år (2018)?**

- Inte alls
- I mycket liten utsträckning
- I ganska liten utsträckning
- I ganska stor utsträckning
- I mycket stor utsträckning

5 I vilken utsträckning var du själv, i egenskap av politiskt förtroendevald, aktiv på internet eller sociala medier (exempelvis genom blogg, hemsida, chattforum, Facebook eller Twitter) under föregående år (2018)?

- Inte alls
- I mycket liten utsträckning
- I ganska liten utsträckning
- I ganska stor utsträckning
- I mycket stor utsträckning

6 I vilken utsträckning bedömer du att du i egenskap av politiskt förtroendevald är känd bland allmänheten?

- Inte alls
- I mycket liten utsträckning
- I ganska liten utsträckning
- I ganska stor utsträckning
- I mycket stor utsträckning

forts. Bakgrundsfrågor**7 Är du född i Sverige?**

- Ja
- Nej

8 Är dina föräldrar födda i Sverige?

- Ja, båda mina föräldrar
- En av mina föräldrar
- Nej, ingen av mina föräldrar

9 Med vem delar du bostad?

Med "delar bostad med" menar vi vem du bor tillsammans med under större delen av veckan.

- Ingen
- Make/maka/sambo/partner och barn
- Make/maka/sambo/partner utan barn
- Enbart barn
- Annan konstellation

Utsatthet

Nu följer frågor om din eventuella utsatthet för våld, skadegörelse och stöld som politiskt förtroendevald. Lite senare i enkäten kommer även frågor om din eventuella utsatthet för hot och trakasserier, samt försök till korruption, som politiskt förtroendevald.

10 Har du på grund av ditt politiska uppdrag någon gång blivit utsatt för något av följande?

Om du inte hittar ett exakt alternativ för en situation, markera det alternativ som **bäst** beskriver situationen. Flera alternativ kan markeras.

Våld, skadegörelse och stöld

- Slag, spark eller liknande
- Knuff eller liknande
- Våld med vapen
- Anlagd brand/sprängning
- Klotter
- Stöld
- Annan form av skadegörelse
- Annan form av våld
- Nej

forts. Utsatthet

11 Har du på grund av ditt politiska uppdrag någon gång blivit utsatt för något av följande?

Redovisa endast situationer som **upplevts som hotfulla**.

Om du inte hittar ett exakt alternativ för en situation, markera det alternativ som **bäst** beskriver situationen. Flera alternativ kan markeras.

Hot och trakasserier

- Hotfullt uttalande öga mot öga
- Hotfullt telefonsamtal
- Hotfullt sms/mms
- Hotfullt brev/vykort
- Hotfullt e-post
- Hot/påhopp via sociala medier
- Kapat internetkonto (eller skapat falskt i ditt namn)
- Uthängd på internet
- Uthängd på affisch/pamflett
- Önskad vara beställd i ditt namn
- Hotfull "gåva"
- Blivit olovligen fotograferad/inspelad
- Obehagligt besök, förföljelse eller kartläggning
- Falsa anmälningar
- Annan hotfull händelse
- Nej

forts. Utsatthet

12 Har du på grund av ditt politiska uppdrag någon gång blivit utsatt för något av följande?

Flera alternativ kan markeras.

Försök till korruption

- Ett opassande erbjudande om en gåva eller tjänst som syftade till att påverka dig i ditt politiska förtroendeuppdrag
- Att en bekant till dig på ett opassande sätt försökt utnyttja er relation för att påverka dig i ditt politiska förtroendeuppdrag
- Nej

Uppföljningsfrågor om utsatthet för våld, skadegörelse och stöld

13 Skedde någon eller några av dessa händelser under föregående år (2018)?

- Slag, spark eller liknande
- Knuff eller liknande
- Våld med vapen
- Anlagd brand/sprängning
- Klotter
- Stöld
- Annan form av skadegörelse
- Annan form av våld
- Nej

forts. Uppföljningsfrågor om utsatthet för våld, skadegörelse och stöld

14 Hur många händelser uppskattar du att det rör sig om totalt under föregående år (2018)?

Svara i siffror: händelser

15 Vilken händelse var den senaste under 2018?

- Slag, spark eller liknande
- Knuff eller liknande
- Våld med vapen
- Anlagd brand/sprängning
- Klotter
- Stöld
- Annan form av skadegörelse
- Annan form av våld

forts. Uppföljningsfrågor om utsatthet för våld, skadegörelse och stöld

Följande frågor handlar om den senaste händelsen om inget annat framgår.

16 När under föregående år (2018) skedde den senaste händelsen?

- Januari
- Februari
- Mars
- April
- Maj
- Juni
- Juli
- Augusti
- September
- Oktober
- November
- December
- Kommer inte ihåg

forts. Uppföljningsfrågor om utsatthet för våld, skadegörelse och stöld

Följande frågor handlar om den *senaste* händelsen om inget annat framgår.

17 Bedömer du att händelsen skedde i huvudsak med anledning av någon valrörelse eller valkampanj?

- Ja
- Nej

forts. Uppföljningsfrågor om utsatthet för våld, skadegörelse och stöld

Följande frågor handlar om den *senaste* händelsen om inget annat framgår.

18 Vilken eller vilka valrörelser eller valkampanjer?

Flera alternativ kan markeras.

- Folkomröstning i kommun/landsting
- Val till kommunfullmäktige
- Val till landstings- eller regionfullmäktige
- Val till riksdag

Följande frågor handlar om den *senaste* händelsen om inget annat framgår

19 Hur många förövare var närvarande vid händelsen?

- 1
- 2-3
- 4 eller fler
- Vet inte

20 Vad hade förövaren/förövarna för kön?

- Man/män
- Kvinna/kvinnor
- Olika kön
- Vet inte

21 Hur gammal bedömer du att förövaren/förövarna var?

- Yngre än 25 år
- Mellan 25 och 44 år
- Mellan 45 och 64 år
- 65 år eller äldre
- Det var blandade åldrar
- Vet inte

forts. Uppföljningsfrågor om utsatthet för våld, skadegörelse och stöld

Följande frågor handlar om den *senaste* händelsen om inget annat framgår

22 Innebar händelsen att du fick sådana skador att du besökte läkare, sjuksköterska eller tandläkare?

- Ja
- Nej

forts. Uppföljningsfrågor om utsatthet för våld, skadegörelse och stöld

Följande frågor handlar om den *senaste* händelsen om inget annat framgår.

23 Vilken bevapning förekom vid händelsen?

Flera alternativ kan markeras.

- Skjutvapen
- Kniv
- Annat vapen eller tillhygge

forts. Uppföljningsfrågor om utsatthet för våld, skadegörelse och stöld

Följande frågor handlar om den *senaste* händelsen om inget annat framgår.

24 Hur uppfattade du händelsen?

- Inte alls skrämmande
- Inte särskilt skrämmande
- Ganska skrämmande
- Mycket skrämmande

25 Har du tidigare blivit utsatt av samma förövare?

- Ja
- Nej
- Vet inte

26 Kände du sedan tidigare förövaren/förövarna som utsatte dig?

- Ja, jag kände förövaren/förövarna väl
- Ja, jag kände till förövaren/förövarna
- Ja, men endast på grund av att förövaren/förövarna tidigare utsatt mig
- Nej, förövaren/förövarna var för mig helt okänd/okända
- Vet inte

forts. Uppföljningsfrågor om utsatthet för våld, skadegörelse och stöld

Följande frågor handlar om den *senaste* händelsen om inget annat framgår.

27 Uppfattade du förövaren/förövarna som något av följande?

*Markera det alternativ som **bäst beskriver** förövaren/förövarna.*

- Förargad medborgare
- Förtroendevald i mitt parti
- Förtroendevald i annat parti
- Näringsidkare
- "Rättshaverist"
- Inget av ovanstående
- Vet inte

28 Uppfattade du förövaren/förövarna som medlem i något av följande?

*Markera det alternativ som **bäst beskriver** förövaren/förövarna.*

- Antifeministisk grupp
- Högerextremistisk/rasistisk grupp
- Intresseorganisation
- Kriminellt nätverk eller gruppering

- Lokal aktionsgrupp bildad med anledning av särskild politisk fråga
- Miljö- eller djurrättsgrupp
- Vänsterextremistisk grupp
- Inget av ovanstående
- Vet inte

forts. Uppföljningsfrågor om utsatthet för våld, skadegörelse och stöld

Följande frågor handlar om den *senaste* händelsen om inget annat framgår.

29 Vad tror du att förövaren/förövarna främst ville uppnå med sitt handlande?

Markera det alternativ som **bäst beskriver** situationen.

- Visa missnöje
- Förödmjuka eller förolämpa
- Hämnas
- Påverka dig i ditt agerande eller beslutfattande som politiskt förtroendevald
- Få dig att sluta som politiskt förtroendevald
- Inget av ovanstående
- Vet inte

30 Förknippade du händelsen med något av följande?

- Beslut om enskild individ
- Beslut om tillstånd
- Beslut av annat slag
- Intresse i en särskild politisk fråga, nämligen:

- Uppmärksamhet kring mig som person
- Uttalande eller opinionsyttring
- Inget av ovanstående

31 I vilket sammanhang inträffade händelsen?

- Aktivitet (studiebesök, representation, torgmöte etc) i samband med politiskt förtroendeuppdrag (även resa till och från)
- Under arbetstid vid annat arbete än politiskt förtroendeuppdrag (även resa till och från)
- Under fritiden

forts. Uppföljningsfrågor om utsatthet för våld, skadegörelse och stöld

Följande frågor handlar om den *senaste* händelsen om inget annat framgår.

32 Var du själv i kontakt med polisen med anledning av händelsen?

- Ja
- Nej

33 Har du eller någon annan polisanmält händelsen?

- Ja, jag själv
- Ja, någon annan
- Nej
- Vet inte

forts. Uppföljningsfrågor om utsatthet för våld, skadegörelse och stöld

Följande frågor handlar om den *senaste* händelsen om inget annat framgår.

34 Hur skulle du beskriva dina erfarenheter av polisen i det här ärendet?

- Mycket positiva
- Ganska positiva
- Varken positiva eller negativa
- Ganska negativa
- Mycket negativa

forts. Uppföljningsfrågor om utsatthet för våld, skadegörelse och stöld

Följande frågor handlar om den *senaste* händelsen om inget annat framgår.

35 Vilket var det främsta skälet till att händelsen inte anmäldes till polisen?

- Anmälan skulle inte leda till något
- Hanterade själv händelsen
- Saknar förtroende för polisen
- Saknar förtroende för rättsväsendet
- Såg händelsen som en del i uppdraget som politiskt förtroendevald
- Upplevde händelsen som småsak eller bagatell
- Ville eller orkade inte gå igenom en rättsprocess
- Ville undvika uppmärksamhet i media
- Vågade inte
- Annat skäl

forts. Uppföljningsfrågor om utsatthet för våld, skadegörelse och stöld

Följande frågor handlar om den *senaste* händelsen om inget annat framgår.

36 Rapporterade du händelsen till någon (annan än polisen)?

Flera alternativ kan markeras.

- Ja, säkerhetsansvarig inom den politiska församlingen
- Ja, säkerhetsansvarig inom egna partiet
- Ja, extern säkerhetsansvarig
- Ja, ordföranden i fullmäktige eller liknande
- Ja, personalchef eller liknande
- Nej

37 I vilken utsträckning har du haft behov av stöd eller hjälp i samband med händelsen?

- Inte alls
- I mycket liten utsträckning
- I ganska liten utsträckning
- I ganska stor utsträckning
- I mycket stor utsträckning

38 I vilken utsträckning har du fått stöd eller hjälp i samband med händelsen?

- Inte alls
- I mycket liten utsträckning
- I ganska liten utsträckning
- I ganska stor utsträckning
- I mycket stor utsträckning

forts. Uppföljningsfrågor om utsatthet för våld, skadegörelse och stöld

Följande frågor handlar om den *senaste* händelsen om inget annat framgår.

39 Av vem/vilka har du fått stöd eller hjälp?

Flera alternativ kan anges.

- Annan politiskt förtroendevald
- Arbetskollega
- Brottsofferjour eller annan ideell organisation
- Företagshälsovård
- Partiorganisationen
- Partner, annan anhörig eller vän
- Polisen
- Psykolog eller terapeut
- Socialtjänst
- Säkerhetsansvarig eller motsvarande
- Annan

Uppföljningsfrågor om utsatthet för hot och trakasserier

40 Skedde någon eller några av dessa händelser under föregående år (2018)?

- Hotfullt uttalande öga mot öga
- Hotfullt telefonsamtal
- Hotfullt sms/mms
- Hotfullt brev/vykort
- Hotfullt e-post
- Hot/påhopp via sociala medier
- Kapat internetkonto (eller skapat falskt i ditt namn)
- Uthängd på internet
- Uthängd på affisch/pamflett
- Oönskad vara beställd i ditt namn
- Hotfull "gåva"
- Blivit olovligen fotograferad/inspelad
- Obehagligt besök, förföljelse eller kartläggning
- Falsa anmälningar
- Annan hotfull händelse
- Nej

forts. Uppföljningsfrågor om utsatthet för hot och trakasserier

41 Hur många händelser uppskattar du att det rör sig om totalt under föregående år (2018)?

Svara i siffror: händelser

42 Vilken händelse var den senaste under 2018?

- Hotfullt uttalande öga mot öga
- Hotfullt telefonsamtal
- Hotfullt sms/mms
- Hotfullt brev/vykort
- Hotfullt e-post
- Hot/påhopp via sociala medier
- Kapat internetkonto (eller skapat falskt i ditt namn)
- Uthängd på internet
- Uthängd på affisch/pamflett
- Oönskad vara beställd i ditt namn
- Hotfull "gåva"
- Blivit olovligen fotograferad/inspelad

- Obehagligt besök, förföljelse eller kartläggning
- Falska anmälningar
- Annan hotfull händelse

forts. Uppföljningsfrågor om utsatthet för hot och trakasserier

Följande frågor handlar om den *senaste* händelsen om inget annat framgår

43 När under föregående år (2018) skedde den senaste händelsen?

- Januari
- Februari
- Mars
- April
- Maj
- Juni
- Juli
- Augusti
- September
- Oktober
- November
- December
- Kommer inte ihåg

forts. Uppföljningsfrågor om utsatthet för hot och trakasserier

44 Bedömer du att händelsen skedde i huvudsak med anledning av någon valrörelse eller valkampanj?

- Ja
- Nej

forts. Uppföljningsfrågor om utsatthet för hot och trakasserier

45 Vilken eller vilka valrörelser eller valkampanjer?

Flera alternativ kan markeras.

- Folkomröstning i kommun/landsting
- Val till kommunfullmäktige
- Val till landstings- eller regionfullmäktige
- Val till riksdag

forts. Uppföljningsfrågor om utsatthet för hot och trakasserier

Följande frågor handlar om den *senaste* händelsen om inget annat framgår

46 Mot vem eller vad riktades händelsen?

Flera alternativ kan markeras.

- Mot mig själv
- Mot anhörig
- Mot annan person
- Mot det parti som jag företräder
- Mot den politiska församlingen i stort
- Framgick ej
- Var inte riktat mot någon eller något

47 Hur många förövare var närvarande vid händelsen?

- 1
- 2-3
- 4 eller
- fler
- Vet inte

48 Vad hade förövaren/förövarna för kön?

- Man/män
- Kvinna/kvinnor
- Olika kön
- Vet inte

49 Hur gammal bedömer du att förövaren/förövarna var?

- Yngre än 25 år
- Mellan 25 och 44 år
- Mellan 45 och 64 år
- 65 år eller äldre
- Det var blandade åldrar
- Vet inte

forts. Uppföljningsfrågor om utsatthet för hot och trakasserier

Följande frågor handlar om den *senaste* händelsen om inget annat framgår

50 Hur uppfattade du händelsen?

- Inte alls skrämmande
- Inte särskilt skrämmande
- Ganska skrämmande
- Mycket skrämmande

51 Har du tidigare blivit utsatt av samma förövare?

- Ja
- Nej
- Vet inte

52 Kände du sedan tidigare förövaren/förövarna som utsatte dig?

- Ja, jag kände förövaren/förövarna väl
- Ja, jag kände till förövaren/förövarna
- Ja, men endast på grund av att förövaren/förövarna tidigare utsatt mig
- Nej, förövaren/förövarna var för mig helt okänd/okända
- Vet inte

forts. Uppföljningsfrågor om utsatthet för hot och trakasserier

Följande frågor handlar om den *senaste* händelsen om inget annat framgår.

53 Uppfattade du förövaren/förövarna som något av följande?

Markera det alternativ som **bäst beskriver** förövaren/förövarna.

- Förargad medborgare
- Förtroendevald i mitt parti
- Förtroendevald i annat parti
- Näringsidkare
- "Rättshaverist"

- Inget av ovanstående
- Vet inte

54 Uppfattade du förövaren/förövarna som medlem i något av följande?

Markera det alternativ som **bäst beskriver** förövaren/förövarna.

- Antifeministisk grupp
- Högerextremistisk/rasistisk grupp
- Intresseorganisation
- Kriminellt nätverk eller gruppering
- Lokal aktionsgrupp bildad med anledning av särskild politisk fråga
- Miljö- eller djurrättsgrupp
- Vänsterextremistisk grupp
- Inget av ovanstående
- Vet inte

forts. Uppföljningsfrågor om utsatthet för hot och trakasserier

Följande frågor handlar om den *senaste* händelsen om inget annat framgår.

55 Vad tror du att förövaren/förövarna främst ville uppnå med sitt handlande?

Markera det alternativ som **bäst beskriver** situationen.

- Visa missnöje
- Förödmjuka eller förolämpa
- Hämnas
- Påverka dig i ditt agerande eller beslutfattande som politiskt förtroendevald
- Få dig att sluta som politiskt förtroendevald
- Inget av ovanstående
- Vet inte

56 Förknippade du händelsen med något av följande?

- Beslut om enskild individ
- Beslut om tillstånd
- Beslut av annat slag
- Intresse i en särskild politisk fråga, nämligen:

- Uppmärksamhet kring mig som person
- Uttalande eller opinionsyttring
- Inget av ovanstående

forts. Uppföljningsfrågor om utsatthet för hot och trakasserier

Följande frågor handlar om den *senaste* händelsen om inget annat framgår.

57 I vilket sammanhang inträffade händelsen?

- Aktivitet (studiebesök, representation, torgmöte etc) i samband med politiskt förtroendeuppdrag (även resa till och från)
- Under arbetstid vid annat arbete än politiskt förtroendeuppdrag (även resa till och från)
- Under fritiden

forts. Uppföljningsfrågor om utsatthet för hot och trakasserier

Följande frågor handlar om den *senaste* händelsen om inget annat framgår

58 Var du själv i kontakt med polisen med anledning av händelsen?

- Ja

- Nej

59 Har du eller någon annan polisanmält händelsen?

- Ja, jag själv
 Ja, någon annan
 Nej
 Vet inte

forts. Uppföljningsfrågor om utsatthet för hot och trakasserier

Följande frågor handlar om den *senaste* händelsen om inget annat framgår.

60 Hur skulle du beskriva dina erfarenheter av polisen i det här ärendet?

- Mycket positiva
 Ganska positiva
 Varken positiva eller negativa
 Ganska negativa
 Mycket negativa

forts. Uppföljningsfrågor om utsatthet för hot och trakasserier

Följande frågor handlar om den *senaste* händelsen om inget annat framgår.

61 Vilket var det främsta skälet till att händelsen inte anmäldes till polisen?

- Anmälan skulle inte leda till något
 Hanterade själv händelsen
 Saknar förtroende för polisen
 Saknar förtroende för rättsväsendet
 Såg händelsen som en del i uppdraget som politiskt förtroendevald
 Upplevde händelsen som småsak eller bagatell
 Ville eller orkade inte gå igenom en rättsprocess
 Ville undvika uppmärksamhet i media
 Vågade inte
 Annat skäl

forts. Uppföljningsfrågor om utsatthet för hot och trakasserier

Följande frågor handlar om den *senaste* händelsen om inget annat framgår.

62 Rapporterade du händelsen till någon (annan än polisen)?

Flera alternativ kan markeras.

- Ja, säkerhetsansvarig inom den politiska församlingen
 Ja, säkerhetsansvarig inom egna partiet
 Ja, extern säkerhetsansvarig
 Ja, ordföranden i fullmäktige eller liknande
 Ja, personalchef eller liknande
 Nej

forts. Uppföljningsfrågor om utsatthet för hot och trakasserier

Följande frågor handlar om den *senaste* händelsen om inget annat framgår.

63 I vilken utsträckning har du *haft behov* av stöd eller hjälp i samband med händelsen?

- Inte alls
 I mycket liten utsträckning

- I ganska liten utsträckning
- I ganska stor utsträckning
- I mycket stor utsträckning

64 I vilken utsträckning har du fått stöd eller hjälp i samband med händelsen?

- Inte alls
- I mycket liten utsträckning
- I ganska liten utsträckning
- I ganska stor utsträckning
- I mycket stor utsträckning

forts. Uppföljningsfrågor om utsatthet för hot och trakasserier

Följande frågor handlar om den senaste händelsen om inget annat framgår.

65 Av vem/vilka har du fått stöd eller hjälp?

Flera alternativ kan markeras.

- Annan politiskt förtroendevald
- Arbetskollega
- Brottsofferjour eller annan ideell organisation
- Företagshälsövård
- Partiorganisationen
- Partner, annan anhörig eller vän
- Polisen
- Psykolog eller terapeut
- Socialtjänst
- Säkerhetsansvarig eller motsvarande
- Annan

Uppföljningsfrågor om försök till korruption

66 Skedde någon eller några av dessa händelser under föregående år (2018)?

- Ett opassande erbjudande om en gåva eller tjänst som syftade till att påverka dig i ditt politiska förtroendeuppdrag
- Att en bekant till dig på ett opassande sätt försökt utnyttja er relation för att påverka dig i ditt politiska förtroendeuppdrag
- Nej

forts. Uppföljningsfrågor om försök till korruption

67 Hur många händelser uppskattar du att det rör sig om totalt under föregående år (2018)?

Svara i siffror: händelser

forts. Uppföljningsfrågor om försök till korruption

68 Vilka av följande opassande erbjudanden fick du under föregående år?

Flera alternativ kan markeras.

- Föremål
- Förmånlig försäljning
- Förmånligt köp (rabatter, resor, bonuspoäng)
- Måltid

- Pengar
- Tjänst
- Annat

69 Om du tänker på det senaste opassande erbjudandet du fick under föregående år (2018) - vad uppfattade du att personen främst ville uppnå?

- Belöna agerande eller passivitet
- Få tillgång till information
- Åstadkomma agerande eller aktivitet
- Åstadkomma passivitet eller underlåtenhet
- Annat

70 Har du eller någon annan polisanmält det senaste opassande erbjudandet du fick?

- Ja, jag själv
- Ja, någon annan
- Nej
- Vet inte

forts. Uppföljningsfrågor om försök till korruption

71 Vilken relation har du till den person som senast försökt utnyttja er relation för att påverka dig i ditt uppdrag?

- Anhörig
- Vän
- Ytligt bekant
- Kollega
- Annan förtroendevald

72 Vad uppfattade du att denne person främst ville uppnå?

- Belöna agerande eller passivitet
- Få tillgång till information
- Åstadkomma agerande eller aktivitet
- Åstadkomma passivitet eller underlåtenhet
- Annat

forts. Uppföljningsfrågor om försök till korruption

73 Har du eller någon annan polisanmält händelsen?

- Ja, jag själv
- Ja, någon annan
- Nej
- Vet inte

Din totala utsatthet under 2018 i egenskap av förtroendevald

74 Upplever du att din egen utsatthet i egenskap av förtroendevald var värre (fler eller allvarigare händelser) under någon månad under föregående år (2018)?

- Ja
- Nej

forts. Din totala utsatthet under 2018 i egenskap av förtroendevald

75 Vilken månad var det?

- Januari
- Februari
- Mars
- April
- Maj
- Juni
- Juli
- Augusti
- September
- Oktober
- November
- December
- Kommer inte ihåg

forts. Din totala utsatthet under 2018 i egenskap av förtroendevald

76 Upplever du att någon av de händelser som du utsattes för som politiskt förtroendevald under föregående år kan ha att göra med förövarens/förövarnas negativa eller fientliga uppfattningar om:

Flera alternativ kan markeras.

- Viss hudfärg, nationalitet eller etnisk bakgrund
- Viss religionstillhörighet
- Viss sexuell läggning
- Könsoverskridande identitet eller uttryck (t.ex. transperson)
- Inget av ovanstående

77 Förekom det något muntligt, skriftligt eller fysiskt angrepp av sexuell karaktär vid någon av de händelser som du utsattes för som politiskt förtroendevald under föregående år (2018)?

- Ja
- Nej

forts. Din totala utsatthet under 2018 i egenskap av förtroendevald

78 Har det vidtagits några säkerhetsåtgärder till följd av det du utsattes för under föregående år (2018)?

Flera alternativ kan markeras.

- Ja, jag har ändrat mina rutiner och mitt beteende
- Ja, jag har fått information om säkerhet/försiktighet
- Ja, jag har nytt hemligt telefonnummer
- Ja, jag har fått/skaffat ett överfallslarm
- Ja, jag har skyddade personuppgifter
- Ja, jag har bytt bostad
- Ja, jag har ansökt om kontaktförbud (tidigare kallat besöksförbud)
- Ja, andra säkerhetsåtgärder
- Nej

79 Har de händelser du utsatts för under föregående år påverkat ditt privatliv?

- Ja, mycket
- Ja, delvis
- Nej

Oro, konsekvenser och andras utsatthet

Nedan följer frågor som handlar om andras utsatthet, om oro för att utsättas för brottsliga eller liknande obehagliga händelser samt konsekvenser därav.

80 Har någon anhörig till dig utsatts för brott eller annan liknande obehaglig händelse under föregående år (2018) på grund av ditt politiska förtroendeuppdrag?

- Ja
 Nej

81 Känner du någon som utsatts för brott eller annan liknande obehaglig händelse under föregående år (2018) på grund av att han eller hon hade politiskt förtroendeuppdrag?

- Ja
 Nej

82 Känner du någon politiskt förtroendevald som utsatts för korruptionsförsök under föregående år (2018)?

- Ja, en
 Ja, flera
 Nej

83 Har du under föregående år (2018) varit orolig för att du själv eller anhörig skulle bli utsatt för brott eller liknande obehagliga händelser på grund av ditt politiska förtroendeuppdrag?

Flera alternativ kan markeras.

- Ja, oro för att själv utsätts
 Ja, oro för att anhörig ska utsättas
 Nej

forts. Oro, konsekvenser och andras utsatthet

84 Har du någon gång under föregående år (2018) på grund av utsatthet och/eller oro...

	Ja	Nej
a) ... övervägt att byta eller lämna ett specifikt uppdrag?	☐	☐
b) ... bytt eller lämnat ett specifikt uppdrag?	☐	☐
c) ... övervägt att byta eller lämna samtliga uppdrag?	☐	☐
d) ... lämnat samtliga uppdrag?	☐	☐
e) ... tvekat inför en åtgärd eller ett beslut?	☐	☐
f) ... påverkats till att fatta annat beslut eller vidta annan åtgärd?	☐	☐
g) ... undvikit att engagera dig eller uttala dig i en specifik fråga?	☐	☐

forts. Oro, konsekvenser och andras utsatthet

85 Du svarade att du har undvikit att engagera dig eller uttala dig i en specifik fråga under föregående år (2018) på grund av utsatthet och/eller oro. Vilken typ av fråga gällde det?

Information om säkerhetsrutiner

Nu följer några avslutande frågor som handlar om information om säkerhet samt rutiner kring säkerhet.

86 Finns det någon handlingsplan för politiskt förtroendevaldas utsatthet mot brott eller liknande obehagliga händelser?

Flera alternativ kan markeras.

- Ja, i mitt parti
 Ja, inom den politiska församlingen där jag är verksam
 Nej
 Vet inte

87 Finns det någon säkerhetsansvarig som du kan vända dig till om du som politiskt förtroendevald blir utsatt för brott eller liknande obehagliga händelser?

Flera alternativ kan markeras.

- Ja, i mitt parti
- Ja, inom den politiska församlingen där jag är verksam
- Nej
- Vet inte

88 Får SCB lämna ut dina kontaktuppgifter till Brå?

Även om vi redan ställt många frågor i enkäten du nu besvarat kan det inträffa att det uppstår behov av att få ännu lite djupare kunskap om förtroendevaldas situation. Det kan t.ex. gälla hur du uppfattat processen efter en eventuell polisanmälan eller vilka konkreta åtgärder som vidtagits för att undvika utsatthet. Som ett komplement till Politikernas trygghetsundersökning gör vi då eventuellt en uppföljande studie bland några av er som svarat.

Om du kan tänka dig att medverka i en sådan uppföljande studie, behöver SCB ditt medgivande till att lämna ut dina kontaktuppgifter (namn och adress) till Brå.

Innan du ger ditt medgivande är det viktigt att du är medveten om att vi som arbetar med undersökningen på Brå då kan veta vilka enkätuppgifter som gäller just dig. Självklart kan du när som helst ångra ditt medgivande genom att kontakta Anna Gavell Frenzel (se telefonnummer och e-postadress nedan), som då raderar dina kontaktuppgifter.

- Ja**, jag kan tänka mig att medverka i en uppföljningsstudie. SCB får lämna ut mina kontaktuppgifter (namn och adress) till Brå.
- Nej**, jag vill inte medverka i en uppföljningsstudie. SCB får inte lämna ut mina kontaktuppgifter.

Kontaktuppgifter om deltagande i kompletterande uppföljningsstudie:

Anna Gavell Frenzel, utredare
Tel: 08-08-527 58 431
E-post: anna.gavell.frenzel@bra.se

Bilaga 2. Postenkät PTU 2019

Statistiska centralbyrån
Statistics Sweden

politikernas
trygghetsundersökning

Hjälp oss kartlägga oro och utsatthet bland förtroendevalda

Frågeblanketten läses maskinellt. Vi ber dig därför att:

- Använda bläckpenna

- Skriva tydliga siffror, så här:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

- Markera dina svar med kryss, så här:

- Om du svarat fel täck hela rutan med det felaktiga krysset, så här:

Tänk på detta när du besvarar enkäten

- Endast ett svarsalternativ ska anges per fråga, förutom på de frågor där det framgår att flera svarsalternativ kan markeras.
- Om du utsatts under året vill vi veta mer om den **senaste** händelsen. Vi frågar om just den senaste händelsen (och inte till exempel den allvarligaste) för att få ett statistiskt representativt urval av alla händelser, istället för en förteckning över särskilt allvarliga händelser.
- Det är du själv som bedömer vilka händelser som kan förknippas med ditt/dina politiska förtroendeuppdrag. Om du har uppdrag i flera politiska församlingar kan det vara svårt att avgöra vilket av dina uppdrag som en viss obehaglig händelse kan förknippas med. Besvara då enkäten med tanke på samtliga dina uppdrag i fullmäktige/riksdag under 2018.

Bakgrundsfrågor

Vi börjar med några frågor om dig och ditt uppdrag som politiskt förtroendevald.

1. Ungefär hur länge har du varit ledamot i fullmäktige och/eller riksdag sammanlagt?

- 6 månader eller mindre
- Mer än 6 månader men inte mer än 1 år
- Mer än 1 år men inte mer än 2 år
- Mer än 2 år men inte mer än 5 år
- Mer än 5 år men inte mer än 10 år
- Mer än 10 år

2. I vilken omfattning utövade du ditt uppdrag som politiskt förtroendevald under föregående år (2018)?

- På fritiden
- Deltid
- Heltid

3. *Fråga 3 riktar sig till dig som är ledamot i fullmäktige i kommun, landsting eller region. Är du ledamot endast i riksdagen, gå till fråga 4.*

Vilka av dessa politiska förtroendeuppdrag liknar mest de uppdrag du hade under föregående år (2018)?

	Ordförande	Förste vice ordförande	Ordinarie ledamot	Ersättare
Kommun-, landstings-, eller regionfullmäktige	☐	☐	☐	☐
Kommun-, landstings- eller regionstyrelse	☐	☐	☐	☐
Hälsa- och sjukvårdsnämnd	☐	☐	☐	☐
Kultur- och fritidsnämnd	☐	☐	☐	☐
Plan- och byggnämnd	☐	☐	☐	☐
Socialnämnd	☐	☐	☐	☐
Teknisk nämnd	☐	☐	☐	☐
Utbildningsnämnd	☐	☐	☐	☐
Annan nämnd:	☐	☐	☐	☐
<input type="text"/>				
Annan nämnd:	☐	☐	☐	☐
<input type="text"/>				
Annan nämnd:	☐	☐	☐	☐
<input type="text"/>				

4. **I vilken utsträckning upplever du att du i egenskap av politiskt förtroendevald blivit omskriven eller omtalad i medier (inklusive sociala medier) under föregående år (2018)?**

- Inte alls
 I mycket liten utsträckning
 I ganska liten utsträckning
 I ganska stor utsträckning
 I mycket stor utsträckning

5. **I vilken utsträckning var du själv, i egenskap av politiskt förtroendevald, aktiv på internet eller sociala medier (exempelvis genom blogg, hemsida, chattforum, Facebook eller Twitter) under föregående år (2018)?**

- Inte alls
 I mycket liten utsträckning
 I ganska liten utsträckning
 I ganska stor utsträckning
 I mycket stor utsträckning

6. I vilken utsträckning bedömer du att du i egenskap av politiskt förtroendevald är känd bland allmänheten?

- Inte alls
- I mycket liten utsträckning
- I ganska liten utsträckning
- I ganska stor utsträckning
- I mycket stor utsträckning

7. a) Är du född i Sverige?

- Ja
- Nej

b) Är dina föräldrar födda i Sverige?

- Ja, båda mina föräldrar
- En av mina föräldrar
- Nej, ingen av mina föräldrar

8. Med vem delar du bostad?

Med "delar bostad med" menar vi vem du bor tillsammans med under större delen av veckan.

- Ingen
- Make/maka/sambo/partner och barn
- Make/maka/sambo/partner utan barn
- Endast barn
- Annan konstellation

Utsatthet

Nu följer frågor om din eventuella utsatthet för **våld, skadegörelse och stöld** som politiskt förtroendevald. Lite senare i enkäten kommer även frågor om din eventuella utsatthet för hot och trakasserier, samt försök till korruption, som politiskt förtroendevald.

9. Har du på grund av ditt politiska uppdrag under föregående år (2018) blivit utsatt för något av följande?

Om du inte hittar ett exakt alternativ för en situation, markera det alternativ som **bäst** beskriver situationen.

	Nej	Ja		Om Ja, hur många händelser under 2018?		Om Ja, kryssa för den händelse du utsattes för senast under 2018. Markera endast ett alternativ
a. Slag, spark eller liknande	☐	☐	→	<input type="text"/>	→	☐
b. Knuff eller liknande	☐	☐	→	<input type="text"/>	→	☐
c. Våld med vapen	☐	☐	→	<input type="text"/>	→	☐
d. Anlagd brand/sprängning	☐	☐	→	<input type="text"/>	→	☐
e. Klotter	☐	☐	→	<input type="text"/>	→	☐
f. Stöld	☐	☐	→	<input type="text"/>	→	☐
g. Annan form av skadegörelse	☐	☐	→	<input type="text"/>	→	☐
h. Annan form av våld	☐	☐	→	<input type="text"/>	→	☐

Om du har svarat **Nej** på samtliga alternativ i fråga 9, gå till fråga 24.

Nu följer frågor om den händelse som du *senast* utsatts för och som du markerade i fråga 9.

10. När under föregående år (2018) skedde den senaste händelsen?

- Januari
- Februari
- Mars
- April
- Maj
- Juni
- Juli
- Augusti
- September
- Oktober
- November
- December
- Kommer inte ihåg

11. a) Bedömer du att händelsen skedde i huvudsak med anledning av någon valrörelse eller valkampanj?

- Ja
- Nej —————> Gå till fråga 12

b) Om ja, Vilken eller vilka valrörelser/valkampanjer?
Flera alternativ kan markeras.

- Folkomröstning i kommun/landsting
- Val till kommunfullmäktige
- Val till landstings- eller regionfullmäktige
- Val till riksdag

12. Hur uppfattade du händelsen?

- Inte alls skrämmande
- Inte särskilt skrämmande
- Ganska skrämmande
- Mycket skrämmande

13. Har du tidigare blivit utsatt av samma förövare?

- Ja
- Nej
- Vet inte

14. Kände du sedan tidigare förövaren/förövarna som utsatte dig?

- Ja, jag kände förövaren/förövarna väl
- Ja, jag kände till förövaren/förövarna
- Ja, men endast på grund av att förövaren/förövarna tidigare utsatt mig
- Nej, förövaren/förövarna var för mig helt okänd/okända
- Vet inte

15. Vad hade förövaren/förövarna för kön?

- Man/män
- Kvinna/kvinnor
- Olika kön
- Vet inte

16. Uppfattade du förövaren/förövarna som något av följande?

Markera det alternativ som **bäst beskriver** förövaren/förövarna.

- Förargad medborgare
- Förtroendevald i mitt parti
- Förtroendevald i annat parti
- Näringsidkare
- "Rättshaverist"
- Inget av ovanstående
- Vet inte

17. Uppfattade du förövaren/förövarna som medlem i något av följande?

Markera det alternativ som **bäst beskriver** förövaren/förövarna.

- Antifeministisk grupp
- Högerextremistisk/rasistisk grupp
- Intresseorganisation
- Kriminellt nätverk eller gruppering
- Lokal aktionsgrupp bildad med anledning av särskild politisk fråga
- Miljö- eller djurrättsgrupp
- Vänsterextremistisk grupp
- Inget av ovanstående
- Vet inte

18. Vad tror du att förövaren/förövarna främst ville uppnå med sitt handlande?

Markera det alternativ som **bäst beskriver** situationen.

- Visa missnöje
- Förödmjuka eller förolämpa
- Hämnas
- Påverka dig i ditt agerande eller beslutfattande som förtroendevald
- Få dig att sluta som politiskt förtroendevald
- Inget av ovanstående
- Vet inte

19. Förknippade du händelsen med något av följande?

- Beslut om enskild individ
- Beslut om tillstånd
- Beslut av annat slag
- Intresse i en särskild politisk fråga
- Uppmärksamhet kring mig som person
- Uttalande eller opinionsyttring
- Inget av ovanstående

20. Har du eller någon annan polisanmält händelsen?

- Ja, jag själv
- Ja, någon annan
- Nej
- Vet inte

21. Rapporterade du händelsen till någon (annan än polisen)?

Flera alternativ kan markeras.

- Ja, säkerhetsansvarig inom den politiska församlingen
- Ja, säkerhetsansvarig inom egna partiet
- Ja, extern säkerhetsansvarig
- Ja, ordföranden i fullmäktige eller liknande
- Ja, personalchef eller liknande
- Nej

22. I vilken utsträckning har du *haft behov av* stöd eller hjälp i samband med händelsen?

- Inte alls
- I mycket liten utsträckning
- I ganska liten utsträckning
- I ganska stor utsträckning
- I mycket stor utsträckning

23. I vilken utsträckning har du *fått* stöd eller hjälp i samband med händelsen?

- Inte alls
- I mycket liten utsträckning
- I ganska liten utsträckning
- I ganska stor utsträckning
- I mycket stor utsträckning

24. Har du på grund av ditt politiska uppdrag under föregående år (2018) blivit utsatt för något av följande?

Redovisa endast situationer som **upplevts som hotfulla**. Om du inte hittar ett exakt alternativ för en situation, markera det alternativ som **bäst** beskriver situationen.

	Nej	Ja		Om Ja, hur många händelser under 2018?		Om Ja, kryssa för den händelse du utsattes för senast under 2018 Markera endast ett alternativ
a. Hotfullt uttalande öga mot öga	☐	☐	→	☐	→	☐
b. Hotfullt telefonsamtal	☐	☐	→	☐	→	☐
c. Hotfullt sms/mms	☐	☐	→	☐	→	☐
d. Hotfullt brev/vykort	☐	☐	→	☐	→	☐
e. Hotfullt e-post	☐	☐	→	☐	→	☐
f. Hot/påhopp via sociala medier	☐	☐	→	☐	→	☐
g. Kapat internetkonto (eller skapat falskt konto i ditt namn)	☐	☐	→	☐	→	☐
h. Uthängd på internet	☐	☐	→	☐	→	☐
i. Uthängd på affisch/flygblad	☐	☐	→	☐	→	☐
j. Oönskad vara beställd i ditt namn	☐	☐	→	☐	→	☐
k. Hotfull "gåva"	☐	☐	→	☐	→	☐
l. Blivit olovligen fotograferad/inspelad	☐	☐	→	☐	→	☐
m. Obehagligt besök, förföljelse eller kartläggning	☐	☐	→	☐	→	☐
n. Falska anmälningar	☐	☐	→	☐	→	☐
o. Annan hotfull händelse	☐	☐	→	☐	→	☐

Om du har svarat **Nej** på samtliga alternativ i fråga 24, gå till fråga 39.

Nu följer frågor om den händelse som du senast utsatts för och som du markerade i fråga 24.

25. När under föregående år (2018) skedde den senaste händelsen?

- Januari
- Februari
- Mars
- April
- Maj
- Juni
- Juli
- Augusti
- September
- Oktober
- November
- December
- Kommer inte ihåg

26. a) Bedömer du att händelsen skedde i huvudsak med anledning av någon valrörelse eller valkampanj?

- Ja
- Nej —————▶ Gå till fråga 27

b) Om ja, Vilken eller vilka då?

Flera alternativ kan markeras.

- Folkomröstning i kommun/landsting
- Val till kommunfullmäktige
- Val till landstings- eller regionfullmäktige
- Val till riksdag

27. Hur uppfattade du händelsen?

- Inte alls skrämmande
- Inte särskilt skrämmande
- Ganska skrämmande
- Mycket skrämmande

28. Har du tidigare blivit utsatt av samma förövare?

- Ja
- Nej
- Vet inte

29. Kände du sedan tidigare förövaren/förövarna som utsatte dig?

- Ja, jag kände förövaren/förövarna väl
- Ja, jag kände till förövaren/förövarna
- Ja, men endast på grund av att förövaren/förövarna tidigare utsatt mig
- Nej, förövaren/förövarna var för mig helt okänd/okända
- Vet inte

30. Vad hade förövaren/förövarna för kön?

- Man/män
- Kvinna/kvinnor
- Olika kön
- Vet inte

31. Uppfattade du förövaren/förövarna som något av följande?

Markera det alternativ som **bäst beskriver** förövaren/förövarna.

- Förargad medborgare
- Förtroendevald i mitt parti
- Förtroendevald i annat parti
- Näringsidkare
- "Rättshaverist"
- Inget av ovanstående
- Vet inte

32. Uppfattade du förövaren/förövarna som medlem i något av följande?

Markera det alternativ som **bäst beskriver** förövaren/förövarna.

- Antifeministisk grupp
- Högerextremistisk/rasistisk grupp
- Intresseorganisation
- Kriminellt nätverk eller gruppering
- Lokal aktionsgrupp bildad med anledning av särskild politisk fråga
- Miljö- eller djurrättsgrupp
- Vänsterextremistisk grupp
- Inget av ovanstående
- Vet inte

33. Vad tror du att förövaren/förövarna främst ville uppnå med sitt handlande?

Markera det alternativ som **bäst beskriver** situationen.

- Visa missnöje
- Förödmjuka eller förolämpa
- Hämnas
- Påverka dig i ditt agerande eller beslutfattande som politiskt förtroendevald
- Få dig att sluta som politiskt förtroendevald
- Inget av ovanstående
- Vet inte

34. Förknippade du händelsen med något av följande?

- Beslut om enskild individ
- Beslut om tillstånd
- Beslut av annat slag
- Intresse i en särskild politisk fråga
- Uppmärksamhet kring mig som person
- Uttalande eller opinionsyttring
- Inget av ovanstående

35. Har du eller någon annan polisanmält händelsen?

- Ja, jag själv
 Ja, någon annan
 Nej
 Vet inte

36. Rapporterade du händelsen till någon (annan än polisen)?

Flera alternativ kan markeras.

- Ja, säkerhetsansvarig inom den politiska församlingen
 Ja, säkerhetsansvarig inom egna partiet
 Ja, extern säkerhetsansvarig
 Ja, ordföranden i fullmäktige eller liknande
 Ja, personalchef eller liknande
 Nej

37. I vilken utsträckning har du *haft behov* av stöd eller hjälp i samband med händelsen?

- Inte alls
 I mycket liten utsträckning
 I ganska liten utsträckning
 I ganska stor utsträckning
 I mycket stor utsträckning

38. I vilken utsträckning har du *fått* stöd eller hjälp i samband med händelsen?

- Inte alls
 I mycket liten utsträckning
 I ganska liten utsträckning
 I ganska stor utsträckning
 I mycket stor utsträckning

Försök till korrupcion

39. Har du på grund av ditt politiska uppdrag under föregående år (2018) blivit utsatt för något av följande?

Flera alternativ kan markeras.

- Ett opassande erbjudande om en gåva eller tjänst som syftade till att påverka dig i ditt politiska förtroendeuppdrag
 Att en bekant till dig på ett opassande sätt försökt utnyttja er relation för att påverka dig i ditt politiska förtroendeuppdrag
 Nej

Oro, konsekvenser och andras utsatthet

Nedan följer frågor som handlar om andras utsatthet, om oro för att utsättas för brottsliga eller liknande obehagliga händelser samt konsekvenser därav.

<p>40. Har någon anhörig till dig utsatts för brott eller annan liknande obehaglig händelse under föregående år (2018) på grund av ditt politiska förtroendeuppdrag?</p> <p>☐ Ja ☐ Nej</p>																										
<p>41. Känner du någon som utsatts för brott eller annan liknande obehaglig händelse under föregående år (2018) på grund av att han eller hon hade politiskt förtroendeuppdrag?</p> <p>☐ Ja ☐ Nej</p>																										
<p>42. Känner du någon politiskt förtroendevald som utsatts för korruptionsförsök under föregående år (2018)?</p> <p>☐ Ja, en ☐ Ja, flera ☐ Nej</p>																										
<p>43. Har du under föregående år (2018) varit <i>orolig</i> för att du själv eller anhörig skulle bli utsatt för brott eller liknande obehagliga händelser på grund av ditt politiska förtroendeuppdrag? <i>Flera alternativ kan markeras.</i></p> <p>☐ Ja, oro för att själv utsättas ☐ Ja, oro för att anhörig ska utsättas ☐ Nej</p>																										
<p>44. Har du någon gång under föregående år (2018) på grund av utsatthet och/eller oro...</p> <table border="0"> <thead> <tr> <th></th> <th style="text-align: center;">Ja</th> <th style="text-align: center;">Nej</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>a. ... övervägt att byta eller lämna ett specifikt uppdrag?</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> </tr> <tr> <td>b. ... bytt eller lämnat ett specifikt uppdrag?</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> </tr> <tr> <td>c. ... övervägt att byta eller lämna samtliga uppdrag?</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> </tr> <tr> <td>d. ... lämnat samtliga uppdrag?</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> </tr> <tr> <td>e. ... tvekat inför en åtgärd eller ett beslut?</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> </tr> <tr> <td>f. ... påverkats till att fatta annat beslut eller vidta annan åtgärd?</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> </tr> <tr> <td>g. ... undvikit att engagera dig eller uttala dig i en specifik fråga?</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> </tr> </tbody> </table>				Ja	Nej	a. ... övervägt att byta eller lämna ett specifikt uppdrag?	☐	☐	b. ... bytt eller lämnat ett specifikt uppdrag?	☐	☐	c. ... övervägt att byta eller lämna samtliga uppdrag?	☐	☐	d. ... lämnat samtliga uppdrag?	☐	☐	e. ... tvekat inför en åtgärd eller ett beslut?	☐	☐	f. ... påverkats till att fatta annat beslut eller vidta annan åtgärd?	☐	☐	g. ... undvikit att engagera dig eller uttala dig i en specifik fråga?	☐	☐
	Ja	Nej																								
a. ... övervägt att byta eller lämna ett specifikt uppdrag?	☐	☐																								
b. ... bytt eller lämnat ett specifikt uppdrag?	☐	☐																								
c. ... övervägt att byta eller lämna samtliga uppdrag?	☐	☐																								
d. ... lämnat samtliga uppdrag?	☐	☐																								
e. ... tvekat inför en åtgärd eller ett beslut?	☐	☐																								
f. ... påverkats till att fatta annat beslut eller vidta annan åtgärd?	☐	☐																								
g. ... undvikit att engagera dig eller uttala dig i en specifik fråga?	☐	☐																								

Information om säkerhetsrutiner

Nu följer några avslutande frågor som handlar om information om säkerhet samt rutiner kring säkerhet.

<p>45. Finns det någon handlingsplan för politiskt förtroendevaldas utsatthet mot brott eller liknande obehagliga händelser? <i>Flera alternativ kan markeras.</i></p> <p>☐ Ja, i mitt parti</p> <p>☐ Ja, inom den politiska församlingen där jag är verksam</p> <p>☐ Nej</p> <p>☐ Vet inte</p>
<p>46. Finns det någon säkerhetsansvarig som du kan vända dig till om du som politiskt förtroendevald blir utsatt för brott eller liknande obehagliga händelser? <i>Flera alternativ kan markeras.</i></p> <p>☐ Ja, i mitt parti</p> <p>☐ Ja, inom den politiska församlingen där jag är verksam</p> <p>☐ Nej</p> <p>☐ Vet inte</p>
<p>47. Även om vi redan ställt många frågor i enkäten du nu besvarat kan det inträffa att det uppstår behov av att få ännu lite djupare kunskap om förtroendevaldas situation. Det kan t.ex. gälla hur du uppfattat processen efter en eventuell polisanmälan eller vilka konkreta åtgärder som vidtagits för att undvika utsatthet. Som ett komplement till Politikernas trygghetsundersökning gör vi då eventuellt en uppföljande studie bland några av er som svarat.</p> <p>Om du kan tänka dig att medverka i en sådan uppföljande studie, behöver SCB ditt medgivande till att lämna ut dina kontaktuppgifter (namn och adress) till Brå.</p> <p>Innan du ger ditt medgivande är det viktigt att du är medveten om att vi som arbetar med undersökningen på Brå då kan veta vilka enkätuppgifter som gäller just dig. Självklart kan du när som helst ångra ditt medgivande genom att kontakta Anna Gavell Frenzel (se telefonnummer och e-postadress nedan), som då raderar dina kontaktuppgifter.</p> <p>Får SCB lämna ut dina kontaktuppgifter till Brå?</p> <p>☐ Ja, jag kan tänka mig att medverka i en uppföljningsstudie. SCB får lämna ut mina kontaktuppgifter (namn och adress) till Brå.</p> <p>☐ Nej, jag vill inte medverka i en uppföljningsstudie. SCB får inte lämna ut mina kontaktuppgifter.</p> <p>Kontaktuppgifter om deltagande i kompletterande uppföljningsstudie:</p> <p>Anna Gavell Frenzel, utredare</p> <p>Tel: 08-527 58 431</p> <p>E-post: anna.gavell.frenzel@bra.se</p>

Tack för din medverkan!

Tryckt hos ett klimatneutralt företag Edita Bobergs AB

SCB18089_01 Januari 2019

Bilaga 3. Redovisning av frågor i webbenkäten och postenkäten

Frågeområde	Frågor i webbenkät	Postenkät	Flervalsfråga	Fråga med villkor
Bakgrundsfrågor	Ungefär hur länge har du varit ledamot i fullmäktige och/eller riksdag sammanlagt?	X		
	I vilken omfattning utövade du ditt uppdrag som politiskt förtroendevald under föregående år (2018)?	X		
	Vilka av dessa förtroendeuppdrag liknar mest de uppdrag du hade under föregående år (2018)?	X	X	X
	<i>Kommun-, landstings- eller regionfullmäktige</i>			
	<i>Kommun-, landstings- eller regionstyrelse</i>			
	<i>Hälsö- och sjukvårdsnämnd</i>			
	<i>Kultur- och fritidsnämnd</i>			
	<i>Plan- och byggnämnd</i>			
	<i>Socialnämnd</i>			
	<i>Teknisk nämnd</i>			
	<i>Utbildningsnämnd</i>			
	<i>Annan nämnd</i>			
	I vilken utsträckning upplever du att du i egenskap av politiskt förtroendevald blivit omskriven eller omtalad i medier (inklusive sociala medier) under föregående år (2018)?	X		
	I vilken utsträckning var du själv, i egenskap av politiskt förtroendevald, aktiv på internet eller sociala medier (exempelvis genom blogg, hemsida, chattforum, Facebook eller Twitter) under föregående år (2018)?	X		
I vilken utsträckning bedömer du att du i egenskap av politiskt förtroendevald är känd bland allmänheten?	X			
Är du född i Sverige?	X			
Är dina föräldrar födda i Sverige?	X			
Med vem delar du bostad?	X			
Screeningfrågor våld, skadegörelse och stöld	Har du på grund av ditt politiska uppdrag någon gång blivit utsatt för något av följande?	X	X	
	<i>Slag, spark eller liknande</i>			
	<i>Knuff eller liknande</i>			
	<i>Våld med vapen</i>			
	<i>Anlagd brand/sprängning</i>			
	<i>Klotter</i>			
	<i>Stöld</i>			
	<i>Annan form av skadegörelse</i>			
	<i>Annan form av våld</i>			
	Skedde någon eller några av dessa händelser under föregående år (2018)?	X	X	X
Hur många händelser uppskattar du att det rör det sig om totalt under föregående år (2018)?			X	
Vilken händelse var den senaste under 2018?	X		X	

Frågeområde	Frågor i webbenkät	Postenkät	Flervalsfråga	Fråga med villkor
Screeningfrågor hot och trakasserier	Har du på grund av ditt politiska uppdrag någon gång blivit utsatt för något av följande? Redovisa endast situationer som upplevts som hotfulla.	X	X	
	Hotfullt uttalande öga mot öga			
	Hotfullt telefonsamtal			
	Hotfullt sms/mms			
	Hotfullt brev/vykort			
	Hotfullt e-post			
	Hot/påhopp via sociala medier			
	Kapat internetkonto (eller skapat falskt konto i ditt namn)			
	Uthängd på internet			
	Uthängd på affisch/flygblad			
	Oönskad vara beställd i ditt namn			
	Hotfull "gåva"			
	Blivit olovligen fotograferad/inspelad			
	Obehagligt besök, förföljelse eller kartläggning			
	Falsa anmälningar			
	Annan hotfull händelse			
Skedde någon eller några av dessa händelser under föregående år (2018)?	X	X	X	
Hur många händelser uppskattar du att det rör det sig om totalt under föregående år (2018)?			X	
Vilken händelse var den senaste under 2018?	X		X	
Screeningfrågor korruptionsförsök	Har du på grund av ditt politiska uppdrag någon gång blivit utsatt för något av följande?	X	X	
	Ett opassande erbjudande om en gåva eller tjänst som syftade till att påverka dig i ditt politiska förtroendeuppdrag			
	Att en bekant till dig på ett opassande sätt försökt utnyttja er relation för att påverka dig i ditt förtroendeuppdrag			
	Skedde någon av dessa händelser under föregående år (2018)?		X	X
Hur många händelser uppskattar du att det rör det sig om totalt under föregående år (2018)?			X	
Uppföljningsfrågor våld, skadegörelse och stöld	När under föregående år (2018) skedde den senaste händelsen?	X		
	Bedömer du att händelsen skedde i huvudsak med anledning av någon valrörelse eller valkampanj?	X		
	Vilken eller vilka valrörelser eller valkampanjer?	X	X	X
	Hur många förövare var närvarande vid händelsen?			
	Vad hade förövaren/förövarna för kön?	X		
	Hur gammal bedömer du att förövaren/förövarna var?			
	Innebar händelsen att du fick sådana skador att du besökte läkare, sjuksköterska eller tandläkare?			X
	Vilken beväpning förekom vid händelsen?		X	X
	Hur uppfattade du händelsen?	X		
	Har du tidigare blivit utsatt av samma förövare?	X		
	Kände du sedan tidigare förövaren/förövarna som utsatte dig?	X		
	Uppfattade du förövaren/förövarna som något av följande?	X		
	Uppfattade du förövaren/förövarna som medlem i något av följande?	X		
	Vad tror du att förövaren/förövarna främst ville uppnå med sitt handlande?	X		
	Förknippade du händelsen med något av följande?	X		
	I vilket sammanhang inträffade händelsen?			X
	Var du själv i kontakt med polisen med anledning av händelsen?			
	Har du eller någon annan polisanmält händelsen?	X		
	Hur skulle du beskriva dina erfarenheter av polisen i det här ärendet?			X
	Vilket var det främsta skälet till att händelsen inte anmälades till polisen?			X
	Rapporterade du händelsen till någon (annan än polisen)?	X	X	
	I vilken utsträckning har du haft behov av stöd eller hjälp i samband med händelsen?	X		
I vilken utsträckning har du fått stöd eller hjälp i samband med händelsen?	X			
Av vem har du fått stöd eller hjälp?		X	X	

Frågeområde	Frågor i webbenkät	Postenkät	Flervalsfråga	Fråga med villkor
Uppföljningsfrågor hot och trakasserier	När under föregående år (2018) skedde den senaste händelsen?	X		
	Bedömer du att händelsen skedde i huvudsak med anledning av någon valrörelse eller valkampanj?	X		
	Vilken eller vilka valrörelser eller valkampanjer?	X	X	X
	Mot vem eller vad riktades händelsen?		X	
	Hur många förövare var närvarande vid händelsen?			X
	Vad hade förövaren/förövarna för kön?	X		
	Hur gammal bedömer du att förövaren/förövarna var?			
	Hur uppfattade du händelsen?	X		
	Har du tidigare blivit utsatt av samma förövare?	X		
	Kände du sedan tidigare förövaren/förövarna som utsatte dig?	X		
	Uppfattade du förövaren/förövarna som något av följande?	X		
	Uppfattade du förövaren/förövarna som medlem i något av följande?	X		
	Vad tror du att förövaren/förövarna främst ville uppnå med sitt handlande?	X		
	Förknippade du händelsen med något av följande?	X		
	I vilket sammanhang inträffade händelsen?			X
	Var du själv i kontakt med polisen med anledning av händelsen?			
	Har du eller någon annan polisanmält händelsen?	X		
	Hur skulle du beskriva dina erfarenheter av polisen i det här ärendet?			X
	Vilket var det främsta skälet till att händelsen inte anmälades till polisen?			X
	Rapporterade du händelsen till någon (annan än polisen)?	X	X	
	I vilken utsträckning har du haft behov av stöd eller hjälp i samband med händelsen?	X		
	I vilken utsträckning har du fått stöd eller hjälp i samband med händelsen?	X		
	Av vem har du fått stöd eller hjälp?		X	X
Uppföljningsfrågor korruptionsförsök	Vilka av följande opassande erbjudanden fick du under föregående år?		X	X
	Om du tänker på det senaste opassande erbjudandet du fick under föregående år (2018) – vad uppfattade du att personen främst ville uppnå?			X
	Har du eller någon annan polisanmält det senaste opassande erbjudandet du fick?			X
	Vilken relation har du till den person som senast försökt utnyttja er relation för att påverka dig i ditt uppdrag?			X
	Vad uppfattade du att denne person främst ville uppnå?			X
	Har du eller någon annan polisanmält händelsen?			X
Uppföljningsfrågor våld, skadegörelse och stöld	Upplever du att din egen utsatthet i egenskap av förtroendevald var värre (fler eller allvarigare händelser) under någon specifik månad under föregående år (2018)?			
	Vilken månad var det?			X
	Upplever du att någon av de händelser som du utsattes för som politiskt förtroendevald under föregående år kan ha att göra med förövarens/förövarnas negativa eller fientliga uppfattningar om:		X	
	<i>Viss hudfärg, nationalitet eller etnisk bakgrund</i>			
	<i>Viss religionstillhörighet</i>			
	<i>Viss sexuell läggning</i>			
	<i>Könsöverskridande identitet eller uttryck (t.ex. transperson)</i>			
	Förekom det något muntligt, skriftligt eller fysiskt angrepp av sexuell karaktär vid någon av de händelser som du utsattes för som politiskt förtroendevald under föregående år (2018)?			
	Har det vidtagits några säkerhetsåtgärder till följd av det du utsattes för under föregående år (2018)?		X	
	Har de händelser du utsatts för under föregående år påverkat ditt privatliv?			

Frågeområde	Frågor i webbenkät	Postenkät	Flervalsfråga	Fråga med villkor
Oro, konsekvenser och andras utsatthet	Har någon anhörig till dig utsatts för brott eller annan liknande obehaglig händelse under föregående år (2018) på grund av ditt politiska förtroendeuppdrag?	X		
	Känner du någon som utsatts för brott eller annan liknande obehaglig händelse under föregående år (2018) på grund av att han eller hon hade politiskt förtroendeuppdrag?	X		
	Känner du någon politiskt förtroendevald som utsatts för korruptionsförsök under föregående år (2018)?	X		
	Har du under föregående år (2018) varit orolig för att du själv eller anhörig skulle bli utsatt för brott eller liknande obehagliga händelser på grund av ditt politiska förtroendeuppdrag?	X	X	
	Har du någon gång under föregående år (2018) på grund av utsatthet och/eller oro ...			
	... övervägt att byta eller lämna ett specifikt uppdrag?	X		
	... bytt eller lämnat ett specifikt uppdrag?	X		
	... övervägt att byta eller lämna samtliga uppdrag?	X		
	... lämnat samtliga uppdrag?	X		
	... tvekat inför en åtgärd eller ett beslut?	X		
	... påverkats till att fatta annat beslut eller vidta annan åtgärd?	X		
	... undvikit att engagera dig eller uttala dig i en specifik fråga?	X		
Du svarade att du har undvikit att engagera dig eller uttala dig i en specifik fråga under föregående år (2018) på grund av utsatthet och/eller oro. Vilken typ av fråga gällde det?				X
Information om säkerhetsrutiner	Finns det någon handlingsplan för politiskt förtroendevaldas utsatthet för brott eller liknande obehagliga händelser?	X	X	
	Finns det någon säkerhetsansvarig som du kan vända dig till om du som politiskt förtroendevald blir utsatt för brott eller liknande obehagliga händelser?	X	X	

Bilaga 4. Kvalitetsdeklaration

Statistikansvarig myndighet

Kvalitetsdeklaration version 1.0

Sida

Brottsförebyggande rådet (Brå)

2019-11-06

1 (16)

KVALITETSDEKLARATION

Politikernas trygghetsundersökning (PTU) 2019

Ämnesområde

Rättsväsende

Statistikområde

Kriminalstatistik

Produktkod

RV0108

Referensid

Undersökningens frågor undersöker förhållanden under olika typer av tidsperioder, beroende på frågeavsnitt i enkäten. Här följer en sammanfattande beskrivning av de olika tidsperioder som gäller för de olika frågeavsnitten:

Bakgrundsförhållanden och det politiska förtroendeuppdraget

Detta avsnitt innehåller frågor med tre olika referensperioder:

- ända fram till tidpunkten för datainsamlingen
- förhållanden som råder vid svarstillfället
- föregående kalenderår (2018)

Utsatthet

Frågorna om utsatthet för brott utgår först från utsatthet någon gång, och därefter ställs uppföljningsfrågor om huruvida utsattheten skedde under det föregående kalenderåret (2018).

Fördjupning utsatthet

Referensperioden i detta avsnitt är det föregående kalenderåret (2018).

Oro, konsekvenser och andras utsatthet

Referensperioden i detta avsnitt är det föregående kalenderåret (2018).

Information och säkerhetsrutiner

I detta avsnitt löper referensperioden ända fram till tidpunkten för svarstillfället.

Observera att PTU ingår i den officiella statistiken från och med PTU 2019, det vill säga undersökningsåret 2018. I rapporten publiceras dock även motsvarande resultat från tidigare undersökningsomgångar (PTU 2013, PTU 2015 och PTU 2017), vilka är producerade utifrån samma kvalitetskrav.

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll	3
1.2.1 Objekt och population	4
1.2.2 Variabler	4
1.2.3 Statistiska mått	7
1.2.4 Redovisningsgrupper	7
1.2.5 Referenstider	8
2 Tillförlitlighet	9
2.1 Tillförlitlighet totalt	9
2.2 Osäkerhetskällor	9
2.2.1 Urval	10
2.2.2 Ramtäckning	10
2.2.3 Mätning	10
2.2.4 Bortfall	11
2.2.5 Bearbetning	12
2.2.6 Modellantaganden	12
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	12
3 Aktualitet och punktlighet	13
3.1 Framställningstid	13
3.2 Frekvens	13
3.3 Punktlighet	13
4 Tillgänglighet och tydlighet	13
4.1 Tillgång till statistiken	13
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik	13
4.3 Presentation	13
4.4 Dokumentation	14
5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet	14
5.1 Jämförbarhet över tid	14
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	14
5.3 Sammanvändbarhet i övrigt	14
5.4 Numerisk överensstämmelse	15
Allmänna uppgifter	15
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	15
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	15
C Bevarande och gallring	15
D Uppgiftsskyldighet	16
E EU-reglering och internationell rapportering	16
F Historik	16
G Kontaktuppgifter	16

Statistikens kvalitet

1 Relevans

Behovet av faktabaserad information om förtroendevalda personers utsatthet för brott är stort, eftersom denna typ av utsatthet i längden riskerar att bli ett hot mot demokratin. I detta sammanhang är Politikernas trygghetsundersökning (PTU) en viktig faktakälla, då det saknas andra större undersökningar av detta slag i Sverige. PTU kan även utgöra ett underlag för rättsväsendets arbete för att minska denna typ av brottslighet.

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Det främsta syftet med PTU 2019 är att mäta omfattningen och konsekvenserna av trakasserier, hot och våld som förtroendevalda utsätts för, just i egenskap av förtroendevalda. Detta är mycket värdefull kunskap eftersom det inte finns någon specifik brottskod som kan användas när ett brott skett mot en person på grund av att denne är politiskt förtroendevald. Resultaten ska också kunna användas för att studera utvecklingen över tid.

Brottsförebyggande rådet (Brå) fick 2011 i uppdrag av regeringen att utforma en undersökning för att studera utsattheten bland förtroendevalda i Sverige. Undersökningen fick namnet Politikernas trygghetsundersökning (PTU). Därefter har Brå fått förnyat regeringsuppdrag för att upprepa undersökningen avseende år 2012, 2014, 2016 och 2018.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

PTU:s primära användare är regeringen och riksdagen, som underlag för beslut på nationell nivå. Även riksdagens säkerhetsenhet och regeringspartiernas säkerhetsansvariga använder sig av resultaten från undersökningen. Den används också av

- Polisens demokrati- och hatbrottsgrupper, som underlag för utredningsarbete och brottsförebyggande arbete
- Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), i deras arbete med att bland annat utbilda förtroendevalda runt om i landet i frågor som rör utsatthet för hot och våld samt säkerhetsfrågor
- Brottsoffermyndigheten, i deras arbete med att sprida kunskap till förtroendevalda om hur vanligt det är med utsatthet och var de som utsatts kan vända sig för stöd och hjälp
- statsvetenskapliga institutioner m.fl. vid olika universitet, för att följa utvecklingen och för initiering av forskning.

1.2 Statistikens innehåll

Redovisningen av utsattheten för brott och oro bland förtroendevalda, och dess konsekvenser, sker på individnivå vilket innebär att andelen förtroendevalda som uppger att de utsatts, känt oro eller uppgett att detta fått konsekvenser redovisas. När det gäller mer djupgående information om händelserna som skett redovisas dessa som andelen händelser.

1.2.1 Objekt och population

Undersökningen är en totalundersökning, där populationen är personer som var registrerade som ordinarie ledamöter i kommunfullmäktige, landstingsfullmäktige och/eller riksdag i Valmyndighetens register "Nuvarande ledamöter" den 30 november 2018. Ledamöter i regeringen ingår inte i undersökningen, eftersom det är en mycket liten grupp, som i många avseenden skiljer sig från övriga förtroendevalda. På grund av att gruppen är så pass liten hade den inte varit möjlig att särredovisa i resultaten.

1.2.2 Variabler

Nedan följer en lista på de variabler som finns i PTU 2019.

Registervariabler – inhämtas från befintliga register hos Valmyndigheten

Valtyp (kommun, landsting, riksdag)

Län

Kommun

Partitillhörighet

Datum för tillträde

Kön (juridiskt)

Födelseår

Processdata, urvalsinformation, vikter

SCB-id

Kalibreringsvikt

Svarsdatum

Svar via webb-/postenkät

Ledamot både i riksdag och i fullmäktige/endast i riksdag

Frågeformulär

Bakgrundvariabler

Tid som ledamot

Uppdragets omfattning under det föregående året

Vilka politiska förtroendeuppdrag respondenten har

I vilken utsträckning respondenten var omskriven eller omtalad i medier under det föregående året

I vilken utsträckning respondenten var aktiv på internet eller sociala medier under det föregående året

I vilken utsträckning respondenten är känd av allmänheten

Född i Sverige eller ej

Föräldrar födda i Sverige eller ej

Vem/vilka respondenten delar bostad med

Utsatthet för våld, skadegörelse och stöld

Utsatt för slag, spark eller liknande någon gång

Utsatt det föregående året

Utsatt för knuff eller liknande någon gång

Utsatt det föregående året

Utsatt för våld med vapen någon gång

Utsatt det föregående året

Utsatt för anlagd brand/sprängning någon gång

Utsatt det föregående året

Utsatt för klotter någon gång

Utsatt det föregående året

Utsatt för stöld någon gång

Utsatt det föregående året
Utsatt för annan form av skadegörelse någon gång
Utsatt det föregående året
Utsatt för annan form av våld någon gång
Utsatt det föregående året
Antal händelser det föregående året
Vilken var den senaste händelsen

Uppföljningsfrågor senaste händelsen
Vilken månad skedde senaste händelsen
Koppling till valrörelsen
Vilken valrörelse/vilka valrörelser

Antal förövare
Kön på förövare
Ålder på förövare
Skador som ledde till behov av sjukvård
Om förövaren var beväpnad
Hur händelsen uppfattades
Tidigare utsatt av samma förövare
Kände förövaren sedan tidigare
Hur förövaren uppfattades
Uppfattade förövaren som medlem i någon grupp
Vad förövaren uppfattades vilja uppnå
Förknippade händelsen med något
Sammanhang då händelsen inträffade
Varit i kontakt med polisen
Polisanmält händelsen
Om ja, erfarenheter av polisen
Om nej, främsta skäl till att polisanmälan inte gjordes
Rapporterat händelsen till annan än polisen
Behov av stöd eller hjälp
Fått stöd eller hjälp
Fått stöd eller hjälp av vem

Utsatthet för hot och trakasserier

Utsatt för hotfullt uttalande öga mot öga någon gång
Utsatt det föregående året
Utsatt för hotfullt telefonsamtal någon gång
Utsatt det föregående året
Utsatt för hotfullt sms/mms någon gång
Utsatt det föregående året
Utsatt för hotfullt brev/vykort någon gång
Utsatt det föregående året
Utsatt för hotfullt e-post någon gång
Utsatt det föregående året
Utsatt för hot/påhopp via sociala medier någon gång
Utsatt det föregående året
Utsatt för kapat internetkonto (eller att någon skapat falskt konto) någon gång
Utsatt det föregående året
Blivit uthängd på internet någon gång
Utsatt det föregående året
Blivit uthängd på affisch/flygblad någon gång

Utsatt det föregående året
 Fått oönskad vara beställd i sitt namn någon gång
 Utsatt det föregående året
 Fått hotfull "gåva" någon gång
 Utsatt det föregående året
 Blivit olovligen fotograferad/filmad någon gång
 Utsatt det föregående året
 Utsatt för obehagligt besök, förföljelse eller kartläggning någon gång
 Utsatt det föregående året
 Utsatt för falska anmälningar någon gång
 Utsatt det föregående året
 Utsatt för annan hotfull händelse någon gång
 Utsatt det föregående året
 Antal händelser det föregående året
 Vilken var den senaste händelsen

Uppföljningsfrågor senaste händelsen

Vilken månad skedde senaste händelsen
 Koppling till valrörelsen
 Vilken valrörelse/vilka valrörelser
 Mot vem eller vad riktades händelsen
 Antal förövare
 Kön på förövare
 Ålder på förövare
 Hur händelsen uppfattades
 Tidigare utsatt av samma förövare
 Kände förövaren sedan tidigare
 Hur förövaren uppfattades
 Uppfattade förövaren som medlem i någon grupp
 Vad förövaren uppfattades vilja uppnå
 Förknippade händelsen med något
 Sammanhang då händelsen inträffade
 Varit i kontakt med polisen
 Polisanmält händelsen
 Om ja, erfarenheter av polisen
 Om nej, främsta skäl till att polisanmälan inte gjordes
 Rapporterat händelsen till annan än polisen
 Behov av stöd eller hjälp
 Fått stöd eller hjälp
 Fått stöd eller hjälp av vem

Utsatthet för korruptionsförsök

Utsatt för ett opassande erbjudande om gåva eller tjänst någon gång
 Utsatt det föregående året
 Utsatt för att en bekant försökt utnyttja relationen någon gång
 Utsatt det föregående året
 Antal händelser det föregående året
 Vilken var den senaste händelsen

Uppföljningsfrågor senaste händelsen

Typ av opassande erbjudande
 Vad personen uppfattades vilja uppnå

Polisanmält det opassande erbjudandet
 Relation till den person som försökt utnyttja relationen
 Vad personen uppfattades vilja uppnå
 Polisanmält händelsen

Frågor om den totala utsattheten under det föregående året

Utsattheten värre under någon månad

Om ja, vilken månad

Kan utsattheten vara ett hatbrott

Förekomst av muntligt, skriftligt eller fysiskt angrepp av sexuell karaktär

Vidtagna säkerhetsåtgärder

Påverkan på privatlivet

Oro för brott samt konsekvenser och frågor om andras utsatthet under det föregående året

Anhörig utsatt på grund av det politiska uppdraget

Känner någon annan förtroendevald som utsatts p.g.a. sitt uppdrag

Känner någon annan förtroendevald som utsatts för korruptionsförsök p.g.a. sitt uppdrag

Oro över att själv utsättas, eller att någon anhörig ska utsättas

Konsekvenser av utsatthet och/eller oro

Information om säkerhetsrutiner

Kännedom om handlingsplan

Kännedom om säkerhetsansvarig att vända sig till

1.2.3 Statistiska mått

Beräkningarna i rapporten är andelar av den totala populationen förtroendevalda i kommunfullmäktige, landstingsfullmäktige och riksdag, uppdelade på kön. Procentandelar används vid jämförelser mellan grupper. Avrundningen av procenttal innebär i vissa fall att svarsandelarna inte summerar till exakt 100 procent.

I resultatredovisningen används ibland sammanslagningar av frågor. Ett exempel på detta är redovisningen av total andel utsatta under det föregående året, som är en sammanslagning av kategorierna hot och trakasserier samt våld, skadegörelse och stöld.

1.2.4 Redovisningsgrupper

Samtliga resultat i rapporten presenteras uppdelat på kön. Utöver nedan nämnda redovisningsgrupper används även län och polisregion som redovisningsgrupper vid redovisningen av total utsatthet under föregående år.

Redovisningsgrupperna ålder, svensk/utländsk bakgrund, kommungrupp, län, politisk församling, partitillhörighet och polisregion används vid redovisningen av andel utsatta under det föregående året, totalt och uppdelat på kön. Redovisningsgrupperna politisk församling, partitillhörighet och polisregion används även i fördjupningskapitlet om utsatthet.

Kön:

¹ Uppgifter om kön avser juridiskt kön.

Män
Kvinnor

Ålder

Sex kategorier:
29 år och yngre
30–39 år
40–49 år
50–59 år
60–69 år
70 år och äldre

Svensk/utländsk bakgrund

Svenskfödda med minst en förälder svenskfödd
Utrikesfödda, eller svenskfödda med båda föräldrarna utrikesfödda

Politisk församling

Kommunfullmäktige
Landstingsfullmäktige
Riksdag

Partitillhörighet

Centerpartiet
Kristdemokraterna
Liberalerna
Moderaterna
Miljöpartiet
Socialdemokraterna
Sverigedemokraterna
Vänsterpartiet
Övriga partier

Kommungrupp

Storstäder
Pendlingskommun nära storstad
Större stad
Pendlingskommun nära större stad
Lågpendlingskommun nära större stad
Mindre stad/tätort
Pendlingskommun nära mindre stad/tätort
Landsbygdskommun
Landsbygdskommun med besöksnäring

1.2.5 Referenstider

Undersökningen använder olika tidsperioder beroende på frågeavsnitt i enkäten.

Bakgrundsförhållanden och det politiska förtroendeuppdraget

Detta avsnitt innehåller frågor med tre olika referensperioder:

- För frågan om hur länge respondenten sammanlagt innehåft förtroendeuppdrag löper referensperioden ända fram till tidpunkten för datainsamlingen.
- För frågorna om vem respondenten delar bostad med och om i vilken utsträckning respondenten bedömer att hen är känd bland allmänheten avses de förhållanden som råder vid svarstillfället.

- För frågorna om i vilken omfattning respondenten utövade sitt politiska uppdrag, vilka politiska uppdrag hen har, i vilken utsträckning respondenten blivit omskriven eller omtalad i medier och i vilken utsträckning respondenten själv varit aktiv på internet och sociala medier är referensperioden det föregående kalenderåret (2018).

Utsatthet

Frågorna om utsatthet för brott utgår först från utsatthet någon gång, och därefter ställs uppföljningsfrågor om huruvida utsattheten skedde under det föregående kalenderåret (2018).

Fördjupning utsatthet

Referensperioden i detta avsnitt är det föregående kalenderåret (2018).

Oro, konsekvenser och andras utsatthet

Referensperioden i detta avsnitt är det föregående kalenderåret (2018).

Information och säkerhetsrutiner

I detta avsnitt löper referensperioden ända fram till tidpunkten för svarstillfället.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Politikernas trygghetsundersökning är en totalundersökning bland samtliga ordinarie ledamöter i kommun- och landstingsfullmäktige och i riksdagen. Majoriteten av de förtroendevalda i Sverige är så kallade fritidspolitiker, vilket innebär att man ägnar sig åt politik vid sidan av sitt vanliga arbete och att det endast utgår ett litet arvode (om något alls). Enligt SCB har endast 4 procent i kommunerna hel- eller deltidsarvode, medan motsvarande siffra i landstingen är 7 procent.² Även i PTU 2019 utövar majoriteten av de förtroendevalda sina uppdrag på fritiden (75 procent), knappt 16 procent på deltid och knappt 10 procent på heltid. Att det i PTU är en överrepresentation av förtroendevalda med del- och heltidsuppdrag beror på att endast de som är ordinarie ledamöter i fullmäktige och riksdag tillfrågas om att medverka i undersökningen.

Att undersökningens population endast omfattar ledamöter i fullmäktigeförsamlingar och i riksdagen innebär att den främst fångar upp utsatthet hos den grupp förtroendevalda som har ett tydligt politiskt uppdrag av lite större omfattning, och den reflekterar inte nödvändigtvis utsatthet bland den stora gruppen förtroendevalda med mindre omfattande uppdrag. De förtroendevalda som inte ingår i PTU är de som inte är ordinarie ledamöter i fullmäktige eller riksdag. Dessa motsvarar ungefär två tredjedelar av alla politiskt förtroendevalda i Sverige.

Det är troligt att politiker i fullmäktige och riksdag utsätts i större utsträckning än politiker som inte ingår i fullmäktige eller riksdag. Om så är fallet kan resultaten inte helt generaliseras till alla politiskt förtroendevalda. Sammanfattningsvis representerar dock de cirka 8 000 förtroendevalda som besvarat frågorna i PTU 2019 gruppen ordinarie ledamöter i fullmäktige och riksdag mycket väl.

2.2 Osäkerhetskällor

I enkätundersökningar är mätfel ofta den felkälla som har störst betydelse, något som huvudsakligen orsakas av frågeformulärets utformning, av omständigheter vid

² Statistiska centralbyrån, SCB (2016). *Förtroendevalda i kommuner och landsting 2015*. Demokratistatistisk rapport nr 22. Örebro: Statistiska centralbyrån.

svarstillfället eller av respondenten, och de kan leda till såväl över- som underskattningar i resultaten. I denna undersökning bedöms det huvudsakliga problemet med mätfel vara respondentens vilja och möjlighet att lämna rättvisande svar. Det kan vara svårt att minnas exakt när en händelse ägde rum, och därigenom kan händelser som inte borde vara med i undersökningen ändå rapporteras.

Vid tolkning av resultaten är det viktigt att ha i åtanke att undersökningen lämpar sig bättre för att studera utvecklingen över tid och jämföra olika grupper med förtroendevalda än för att skatta exakta nivåer av utsatthet bland förtroendevalda.

2.2.1 Urval

Då PTU är en totalundersökningen bidrar inte denna källa till osäkerhet i statistiken.

2.2.2 Ramtäckning

Politikernas trygghetsundersökning är en totalundersökning där samtliga ledamöter i kommunfullmäktige, landstingsfullmäktige och riksdag ingår. Populationen utgörs av Valmyndighetens register Nuvarande ledamöter. I registret finns cirka 14 000 förtroendevalda. PTU 2019 baseras på uppgifter om de ledamöter som var registrerade i registret den 30 november 2018.

Registret baseras på de uppdrag som finns inom fullmäktige i kommun, landsting, region och riksdag. En ledamot som har förtroendeuppdrag i mer än en politisk församling kan därför förekomma flera gånger i registret. Varje ledamot ska dock bara förekomma en gång i undersökningen, varför dubletter rensas ut. Inte heller ledamöter i regeringens, ledamöter med skyddad identitet eller ledamöter boende utomlands inkluderas i undersökningen. Totalt uppgick rampopulationen i PTU 2019 till 13 772 ordinarie ledamöter i kommun-, landstings- och regionfullmäktige och i riksdagen.

Syftet med undersökningen är att ta fram statistiska uppgifter om utsatthet för olika typer av hot och trakasserier samt olika typer av våld, skadegörelse och stöld bland förtroendevalda med uppdrag i kommunfullmäktige, landstingsfullmäktige och/eller i riksdagen.

Vid varje undersökning identifieras ett mindre antal individer i urvalet som övertäckning, det vill säga personer som inte ska ingå i urvalet eftersom de exempelvis har flyttat utomlands eller avlidit. I PTU 2019 utgjordes övertäckningen av sex personer. Då det handlar om endast några enstaka individer i varje undersökning, bedöms täckningsfelet vara försumbart i denna undersökning.

2.2.3 Mätning

PTU är en totalundersökning som bygger på webb- och postenkäter. De huvudsakliga problemen för resultatens tillförlitlighet gäller de tillfrågades förmåga och vilja att lämna sanna svar. Risker finns för såväl över- som underrapportering.

Det kan förekomma att respondenter väljer att lämna tillrättalagda svar, som antas vara "socialt önskvärda", exempelvis på frågor om huruvida en polisanmälan gjorts eller ej.

³ Ledamöter i regeringen ingår inte i undersökningen eftersom det är en mycket liten grupp, som i många avseenden skiljer sig från övriga förtroendevalda. På grund av att gruppen är så pass liten hade den inte varit möjlig att särredovisa i resultaten.

Att brotthändelser över- eller underrapporteras kan också bero på svårigheten att bedöma om händelsen har att göra med den utsattes förtroendeuppdrag. En del händelser som rapporteras kanske inte hade någon koppling till förtroendeuppdraget, medan andra händelser, som borde ha rapporterats, i stället bortförklaras som "busstreck" eller som att de skett av en slump.

Ett annat problem för validiteten i undersökningen kan tänkas uppstå om de förtroendevalda inte enbart svarar i egenskap av enskilda individer, utan främst som representanter för ett politiskt parti, det vill säga att de tar hänsyn till hur deras svar kan påverka bilden av partiet. Vissa kanske avstår från att rapportera utsatthet av rädsla för att skrämja bort potentiella nya medlemmar och i förlängningen kanske även väljare. Det kan också handla om att rapportera utsatthet i större utsträckning för att förstärka bilden av sitt parti som utsatt.

Händelser kan också placeras fel i tiden, det vill säga att respondenterna felaktigt inkluderar händelser som inträffade före eller efter referensperioden (den så kallade teleskopeffekten), eller exkluderar händelser som egentligen inträffat under referensperioden. I PTU efterfrågas utsatthet under det föregående kalenderåret. Att datainsamlingen genomförs under den första hälften av året minskar risken för felrapportering jämfört med om den hade genomförts vid ett senare tillfälle under året, längre från referensperioden. Det bör dock noteras att frågor i undersökningen kan gälla händelser som inträffade upp till 16 månader före undersökningstillfället.

Det primära syftet med undersökningen är inte att exakt beräkna antalet händelser som de förtroendevalda utsätts för, utan att få en bild av hur utsattheten ser ut i olika grupper av förtroendevalda och hur den utvecklas över tid.

Alla som medverkat i undersökningen genom postenkäten har kunnat svara på frågor som enligt instruktionerna bara ska besvaras av vissa. I dessa fall har de överflödiga svaren exkluderats, eftersom enkäten i så stor utsträckning som möjligt ska följa strukturen för webbenkäten, där detta sköts automatiskt.

2.2.4 Bortfall

Externt bortfall

Undersökningar av detta slag är alltid förknippade med ett visst externt bortfall, det vill säga utvalda personer som inte vill eller kan medverka i undersökningen. Externt bortfall är problematiskt om det finns skäl att tro att det är en viss typ av personer i den undersökta populationen som väljer att inte svara, eftersom resultaten då blir missvisande. Ju fler som deltar i undersökningen, desto mindre blir utrymmet för fel som beror på slumpen. Det totala bortfallet för datainsamlingen 2019 uppgår till 40,9 procent av populationen. Det motsvarar en svarsfrekvens på 59,1 procent. Av de svarande var det 82,6 procent som svarade via webbenkät och 17,4 procent som svarade via postenkät.

Internt bortfall

Frågeundersökningar drabbas även av internt (eller partiellt) bortfall, vilket innebär att en person som valt att medverka i undersökningen inte besvarar alla frågor som ställs. I enkätundersökningar karakteriseras det interna bortfallet av att svar på vissa frågor helt utelämnas.

För PTU 2019 var det interna bortfallet minimalt i webbenkäten, eftersom den innehåller flera så kallade logiska kontroller. Detta innebär att det krävs svar för att gå vidare till nästa fråga, och respondenten påminns om att besvara obesvarade frågor. Det lilla interna bortfall som ändå uppstår i webbenkäten beror på att vissa frågor inte har

logiska kontroller och det är därför möjligt att hoppa över frågan, eller att det är en så kallad fritextfråga som inte heller styrs av samma logiska kontroller. I postenkäten tillkommer ett internt bortfall för de frågor som fyllts i på ett motstridigt sätt (till exempel att två svarsalternativ markerats trots att endast ett efterfrågats) eller att frågan inte fyllts i alls, medvetet eller omedvetet. Detta interna bortfall kan dock bara påverka undersökningens tillförlitlighet marginellt, eftersom de som svarat via postenkät endast utgör 17,4 procent av de svarande totalt sett.

2.2.5 Bearbetning

Materialet kontrolleras med avseende på frekvenser (det vill säga att svarsandelarna är rimliga) och logik (att de frågor som ställts har besvarats). Därefter har logiska rättningar gjorts när det gäller postenkätdata. Data för PTU 2019 håller hög kvalitet och endast ett fåtal typer av rättningar har varit nödvändiga.

Antalet hopp i postenkäten har begränsats, men går inte helt att bortse ifrån. I postenkäten besvaras ibland uppföljningsfrågor som inte ska besvaras enligt föregående hoppinstruktion. Detta har rättats genom logiska rensningar eftersom postenkäten ska följa samma struktur som webbenkäten, där dessa hopp sker automatiskt. Det kan också handla om att respondenten inte svarar alls på huvudfrågan men ändå svarar på uppföljningsfrågorna, och i vissa fall rättas då huvudfrågan utifrån följdfrågan.

Totalt hade 26 personer besvarat 15 frågor eller färre i enkäten, vilket innebar att det interna bortfallet för dessa individer var mycket stort. Dessa respondenter exkluderades därför från undersökningen.

De respondenter som inte svarat alls på frågorna om utsatthet för olika typer av händelser betraktas som bortfall.

Även respondenter som besvarat endast några av frågorna om utsatthet kan komma att betraktas som bortfall när det gäller andelen utsatta totalt sett. Detta gäller om de på frågor om vissa brotts handlingar svarat att de inte utsatts, samtidigt som de valt att inte besvara frågor om andra brotts handlingar, eftersom det då inte är möjligt att avgöra om de utsatts överhuvudtaget. Totalt saknades uppgifter om utsatthet för 49 förtroendevalda (0,6 procent).

I de fall där respondenterna har angett att de blivit utsatta för minst en händelse, går det däremot att fastställa att de har blivit utsatta, även om det inte finns svar för alla handlingar. Dessa respondenter har då fått värdet "Ja" på den konstruerade variabeln gällande total utsatthet under det föregående året.

Kontrollerna av materialet visar att frågeformulärets innehåll och uppbyggnad fungerar väl i linje med undersökningens syfte.

2.2.6 Modellantaganden

Ej relevant.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Ej relevant.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Det färdiga datasetet inklusive vikter och konstruerade variabler föreligger cirka fem veckor efter avslutad datainsamling. Publicering av resultaten sker cirka sex månader efter avslutad datainsamling.

3.2 Frekvens

Undersökningen genomförs på uppdrag av regeringen. För de senaste fyra undersökningsomgångarna har uppdraget inkommit till Brå vartannat år.

3.3 Punktlighet

Resultaten från PTU 2019 publiceras i två delar:

- Huvudrapporten för PTU 2019, med resultat från samtliga frågeområden, publiceras den 6 november 2019.
- Även den tekniska rapporten för PTU 2019 publiceras den 6 november 2019.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Brå publicerar resultaten från PTU 2019 så snart som möjligt efter att undersökningen genomförts. Huvudrapporten, som belyser resultaten från samtliga frågeområden i undersökningen, ges ut vartannat år. I anslutning till huvudrapporten publiceras även den tekniska rapporten, med fokus på undersökningens genomförande och kvalitet. Samtliga resultat som Brå publicerar från undersökningen presenteras på Brås webbplats.⁴ Vissa publikationer ges också ut i tryckt form och kan då beställas via webbplatsen, alternativt via Juridiks kundservices eller laddas ned som pdf från Brås webbplats. Huvudrapporten ges ut i tryckt form, medan den tekniska rapporten enbart är en webbpublikation.

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

Materialet från PTU 2019 är tillgängligt för forskning och beställning av specialanpassad statistik, från det datum då resultaten för respektive år publicerats. Utlämnande kan ske efter prövning i forskningsetisk nämnd och sekretessprövning.

4.3 Presentation

Den årliga rapporten för Politikernas trygghetsundersökning innehåller presentation av resultaten i tabeller och diagram, tillsammans med tolkningar och metodrelaterade kommentarer.

Pressmeddelande skickas ut i samband med att statistiken publiceras.

⁴ www.bra.se

⁵ Norstedts Juridik, 106 47 Stockholm. Telefon 08-598 191 90. E-mail kundservice@nj.se.

På Brås webbplats (www.bra.se) presenteras statistik från PTU 2019 på statistiksidiorna i pdf-format.

4.4 Dokumentation

Dokumentation om PTU 2019 finns i olika typer av arbetsmaterial och i den tekniska rapporten.

5 Jämförbarhet och samnvändbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Den första kartläggningen av hot och våld mot förtroendevalda som Brå gjorde (PTU 2012) är att betrakta som en fullskalig pilotstudie, där metod och frågor testades. Datainsamlingen genomfördes av Brå och handlade om utsatthet under 2011. Med PTU 2012 som underlag utformades sedan webb- och postenkäterna inför PTU 2013. Från och med PTU 2013 har undersökningen genomförts av SCB, och i princip samma frågeformulär har använts varje år.

Då PTU 2012 är att betrakta som en fullskalig pilotstudie görs inga jämförelser mellan den undersökningen och de undersökningar som sedan följt. Däremot görs jämförelser mellan de fyra efterföljande undersökningarna PTU 2013, PTU 2015, PTU 2017 och PTU 2019. Vid jämförelser över tid är det dock mycket viktigt att ha i åtanke att PTU 2015 och PTU 2019 rör händelser under valåren 2014 respektive 2018, medan PTU 2013 och PTU 2017 rör de mellanliggande åren 2012 respektive 2016.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Jämförbarheten i resultat mellan redovisningsgrupperna bedöms vara mycket god.

5.3 Samnvändbarhet i övrigt

Endast ett fåtal andra nationella undersökningar av förtroendevaldas utsatthet har genomförts i Sverige. Dessa undersökningar kan dock inte jämföras med PTU eller användas för att följa utvecklingen över tid, eftersom de utgått från olika populationer, undersökningsmetoder, definitioner och olika referensperioder. PTU är också den enda undersökningen som genomförs regelbundet för att följa utvecklingen över tid. Nedan nämns två undersökningar som genomförts.

Ett hot mot demokratin

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) genomförde 2004 en enkätundersökning om utsatthet bland ordförande i kommunstyrelser och kommunfullmäktige, i facknämnder och i kommun- och stadsdelsnämnder. Även presidier (ordförande och vice ordförande) i styrelser och nämnder i samtliga landsting tillfrågades. Undersökningen genomfördes med hjälp av postenkäter, och referensperioden var de senaste 18 månaderna. Då insamlingsförfarandet och frågeformuläret inte är detsamma som i PTU, och referensperioden inte är densamma, är det inte lämpligt att göra jämförelser mellan resultaten i SKL:s studie och i PTU.

Jakten på makten – SOU 2006:46

Inom ramen för den statliga utredningen *Jakten på makten* genomfördes en enkätundersökning om utsatthet bland samtliga riksdagsledamöter och ett urval av

ordinarie ledamöter i landets landstings- och kommunfullmäktigeförsamlingar. Undersökningen genomfördes med hjälp av postenkäter, och referensperioden omfattade fyra valperioder förutom den som pågick när undersökningen genomfördes. Då insamlingsförfarandet och frågeformuläret inte är detsamma som i PTU, och referensperioden inte är densamma, är det inte lämpligt att göra jämförelser mellan resultaten i den statliga utredningen och i PTU.

5.4 Numerisk överensstämmelse

Ej relevant.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

PTU 2019 ingår i Sveriges officiella statistik. I huvudrapporten publiceras dock även motsvarande statistik från tidigare undersökningsomgångar (PTU 2013, PTU 2015 och PTU 2017) även om dessa inte är officiell statistik. Resultaten från de tidigare mätillfällena är dock producerade utifrån samma kvalitetskrav.

För statistik som ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken och Statistiska centralbyråns föreskrifter (SCB-FS 2016:17) om kvalitet för den officiella statistiken.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Vid behandling av personuppgifter gäller reglerna i EU:s dataskyddsförordning (GDPR)⁶, i den ursprungliga lydelsen, och lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.

Inom statistikområdet finns också särskilda regler i lagen (2001:99) om den officiella statistiken och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

C Bevarande och gallring

PTU genomförs av SCB, som ansvarar för arkivering och gallring av material som har framställts av SCB med anledning av uppdraget och som är allmänna handlingar. Enligt 19 § lagen (2001:99) om den officiella statistiken ska personuppgifter gallras när de inte längre behövs för sitt ändamål. SCB gallrar personuppgifter tre månader efter uppdragets slutförande. Övrigt undersökningsspecifikt material gallras 24 månader efter att datamaterialet levererats till Brå. De fysiska postenkäterna gallras av SCB efter sex månader. SCB levererar inscannade bilder av samtliga postenkäter till Brå, som sedan gallrar dessa

⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

efter ett år.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet till denna statistik föreligger inte.

E EU-reglering och internationell rapportering

Ingen EU-reglering berör PTU.

F Historik

PTU genomfördes första gången 2012 (undersökningen benämns PTU 2012), då utsatthet under 2011 studerades. Den undersökningen är att betrakta som en fullskalig pilotstudie, där metod och frågor testades. Med den undersökningen som underlag omarbetades sedan webb- och postenkäten inför PTU 2013.

I och med att PTU 2012 ses som pilotstudie gör Brå inga jämförelser, av vare sig metod eller resultat, mellan den och de rapporter som sedan följt. Däremot görs jämförelser mellan de fyra efterföljande undersökningarna (PTU 2013, PTU 2015, PTU 2017 och PTU 2019).

Vid jämförelser över tid är det dock mycket viktigt att ha i åtanke att PTU 2015 och PTU 2019 rör händelser under våren 2014 respektive 2018, medan PTU 2013 och PTU 2017 rör de mellanliggande åren 2012 respektive 2016.

G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Brottsförebyggande rådet (Brå)
Kontaktinformation	Anna Gavell Frenzel
E-post	anna.gavell.frenzel@bra.se
Telefon	08-527 58 431

Brottsförebyggande rådet/National Council for Crime Prevention

BOX 1386/TEGNÉRGATAN 23, SE-111 93 STOCKHOLM, SWEDEN

TELEFON +46 (0)8 527 58 400 ■ E-POST info@bra.se ■ www.bra.se